

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és
a ünnep után való napon is.

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETÉSI DIJAK:

Nyiltér sora: 50 fillér. — Üzleti hírdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal jókai-utca 15. szám alatt van. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503.
Kiadóhivatal: 379.

Törvényen kívül.

Kolozsvár, január 1.

▲ Szándékosan nem irtuk ennek a cikknek fejére azt, hogy: *ex-lex*. Ebben a kétegy torz latin szóban van valami humoros, kedélyes vonás. Az emberek könnyedén és vidáman pattogtatják a két *x*-szel végződő szócskát: *ex-lex*. Ugy vagyunk ezzel is körülbelül, mint az *Emke* szóval. Mikor ezt ejtik ki, önkéntelenül eszmétársulás kapcsán is az *Emke* gyújtó, meg levélpapiros jut eszünkbe és távolról sem egy erdélyrészi magyar közművelődési egyesület. Az *ex-lex*ről is mindenki tudja, hogy akkor nem kell adót fizetni, hogy valami fölfordult állapotot jelent, de a maga rengeteg horderejét, a törvényen kívüli állapotnak egy államra való kihatását a szó kimondásánál senki sem képzelel el mindjárt.

Törvényen kívüli állapotban van az ország. Nincs megszávozott költségvetés, melynek alapján a kormány az államélet szükségleteit fődözhetné, kiadásait folyósíthatná. Nincs törvényes alap, mely szerint az államháztartás fődözésére szolgáló adó kivethető, behajtható lenne. Nincs törvényes eszköz, melylyel az állam normális életmenetének biztosítékát, az adót megszerezhetné. Megszávozott költségvetés nélkül, tör-

vényesen megállapított adó nélkül egy alkotmányos ország még normális életrendi funkcióit sem végezheti.

Es ilyen törvényen kívüli állapotba jutott az ország a mai nappal. Azt kívánhatnók, hogy forduljon ki sarkaiból az ország, hogy az állami tekintély ronggyá tépődjék, hogy fejvesztettség, khaosz és rémület legyen urra ebben az országban, mert ez azt jelentené, hogy itt igazi alkotmányosság van, hogy az alkotmányt még szentségnek tartják, hogy csak alkotmánynyal akar élni az ország. De jól tudjuk: nem lesz itt katalizma, mely alatt az ország összeomlik, hanem kormányrendeletek lesznek, adófizetők lesznek, a kik a meg nem szávozott adót szépen befizetik, adó nem fizetők lesznek, a kik a pénzt a takarékpénztárba fogják eltenni, aztán majd valamikor lesz parlamenti többség, mely a kormány törvénytelen intézkedéseit legalizálni fogja, aztán lesznek adóbehajtások és végrehajtások. Nem fog itt megbomlani semmi, csak az alkotmányba vetett hit; nem fog itt elpusztulni semmi, csak az az egy szép frázis, hogy Magyarország alkotmányos ország.

Gyáva hipokrizissal hártja el magától a kormány és pártja az alkotmány sutba dobásáért a felelősséget. Szavaztátok vol-

na meg a költségvetést, — nem lenne *ex-lex*: vágják oda az ellenzék szeme közé. Adtátok volna meg az indemnitást — nem lenne törvényen kívüli állapot: harsogják a parlamenti kisebbség fülébe, Való igaz, hogy az ellenzéken, a parlamenti kisebbségen mult, hogy nincs budget és nincs indemnitás. De hát mi a hivatása, mi a létjogosultsága ennek az ellenzéknek, a törvényhozás kisebbségének, ha nem az, hogy a kormányzás törvényes eszközeit, megtagadja attól a kormánytól, a mely már áttörte, az alkotmány korlátait, és a mely már lemondott volt, a törvényes eszközökről? Alkotmányos, valóban alkotmányos országban ezeket a törvényes eszközöket csak a többség szavazata vonhatja meg a kormánytól. De hát lehet még szó alkotmányosságról ott, ahol egy kormány a törvényhozás tanácskozásának rendjét önhatalmuan, szabálytalanul, erőszakkal változtatja meg? és lehet még a többségre bizoni a kormány eljárásának megitélését, mikor azt kell látnunk, hogy a többség harminc éven át egyetlen egyszer sem bírta, vagy merte a kormány kívánságát megbírálni és elutasítani és nem bírta és nem merte az alkotmánysértés utjában most, megállítani? Hiszen ha abszo-

lut maxima az, hogy a többség uralkodik, akkor Magyarország katasztrófájához nem kell más, mint egy szélhámos és két-százötven mandátum — mondta Horánszky Nándor 1898-ban.

A kormány és az ő pártja az ellenzékre akarja tolni a törvényen kívüli állapot felelősségét, mert az nem szavazta meg az indemnitást. De ha ennek a megszavazása annyira fontos lett volna a kormánynak, mint a milyennek lennie kellett volna, ha a törvényen kívüli állapotot annyira elakarta volna kerülni, mint a mennyire kellett volna, ha az alkotmány épességét annyi gonddal őrizte volna, a mennyivel kellett volna, akkor e kormánynak az lett volna kötelessége, hogy mindenk előtt az állam kiadásainak eszközzésére szükséges törvényes fölhatalmazást szerezze meg. Három hónapja volt erre a kormánynak októbertől az őszi ülészaktól kezdve. És a harmadik hónap végén tartotta csak szükségesnek a kormány a törvényes eszközökről való gondoskodást. Obstrukcióról szó sem volt, a rendes tárgyalási menetnek megváltoztatásáról szó sem volt mindadig, a mig a miniszterelnök a házszabályrevízió kancsukáját meg nem suhogtatta. Képtelenség lett volna, hogy az ellen-

A „NAPLÓ” tárcája.

Flirt az erdőben.

— Irta: Kovács Dező. —

Bodnár Nagy Istvánról meg volt írva, hogy kés rontson be a bordái közé.

Az irás így telt be:

Ezernégyszáz munkás turta a Magura oldalát Radna és Dornavátra között. Mint egy óriás sárga kigyó húzódott föl az új országot a rengeteg hegyoldalán. Sok ezer szerzőcsillag a hév nyári napok sugaraiban a sáncok mentén, az árkok betömésénél, a hidveréseknél, a sziklabontásnál. Az óriás kigyó fejét napról-napra mélyebben furta be a bukkerdőségek közé.

Jó kemény csákánnyal, izmos két karjával segített neki ebben Bodnár Nagy István is az ezernégyszáz között. Rettegről jött fel a havasba és minden nap elgondolta, hogy jól tette.

Oda lent a zsidó kőbányájában 60 krajczár volt a napszám, itt 1 írt 20 krajczár; és a dolog sem volt nehezebb. Éppen olyan volt, mint ott, sőt néha könnyebb is; mert sokszor csak földet kellett mozgatni, nem sziklát. De a forint husz krajczár akkor is kijárt.

Estéknént, ha ledobta a csákányt, elment vacsorálni a kalibájába. Ott lobogó tüzzel várta egy sugár dereku lány, a Juli; hus sült a váslábosban. Az illata messze terjengett a bokrok alján és Nagy István érezte, hogy nem egy legény irigységgel néz feléje.

Bár sohase épülne meg a dornavátrai országot! Naszódi gazdag oláh urak hadd járnának még lóháton, ökörszekérrel a vátrai savanyvizetekhez!

Estéknint bokor aljában a magas fűben heverészve sokszor gondolta Nagy István, hogy az Isten világa igen szép.

Juli mellette ült a fűben.

Egy napon ismeretlen ember vetődött a Nagy Istvánék pázmájába. Új napszámos volt-e, az aljból rendelték-e fel ide? Nem tudta senki. Alföldi magyar fi lehetett. Szénfekete szakálla volt; a két füle táján indult s az álla alá kanyarodott, mint ahogy Kossuth viselte. Nem volt valami fiatal legény, harminc esztendő elmúlhatott.

Délben Nagy István mellé ült le s így beszédbe ereszkedtek.

Ő szalonnát ebédelt, Nagy Istvánnak levest hozott Julis a kalibától.

Az új ember kezdte a beszédet, bár munka közben szóvalan volt s csak úgy falta-vontatta a sziklát, mint most a szalonnát meg a kenyeret.

— Sokan vagytok errefelé.

— Sok százan, bizony, válaszolt Nagy István s a tekintete le és fel bejárta az ároksorokon beverő munkások csoportjait. Nagyobb részt már elvégezték az ebédet s úgy fe-

küdtek ott, mint valami csatatéren a halottak.

— Látom, sokan az asszonyaitokat is felhoztátok.

A legény Julira nézett, a ki egy kövön ült s az állát a tenyerébe támasztva az Ünökő fellegeit bámulta.

— Így könnyebben megy az élet, válaszolt Nagy István. Van, ki főzön és mosson az emberre. — Neked nincs asszonyod?

— Nincs. Miért volna?

Julis félszemmél a legényre nézett, hogy mit nem beszél. De az nem ügyelt rá. Nagyot kanyarított a szalonnából, aztán egyebet gondolt; betett mindent a tarisznyába, hanyott dült és a karjait a feje alá tévén, nézni kezdte az eget.

Nagy István is elvégezte az ebédet s ledült; Julis melléje húzódott, mint máskor. De nem aludtak.

Későbbben kérdezett valamit az emberétől; az válat vont:

— Én nem tudhatom. Honnan

cel.

zék az indemnitást még a Tisza-kormánytól is megtagadta volna és ma már meg lenne a kormány kezében a törvényes fölhatalmazás, ma nem állt volna be a törvényen kívüli állapot; november hó 18-a helyett december 18-án roncsolhatták volna össze a kendőlobogatók a házszabályokat. Az alkotmány egyik megsértéséről bizonyára akkor sem mondott volna le Tisza, de a másikat akkor elkerülhetné volna és az országot akkor nem rántotta volna bele a törvény nélkül való állapotba.

A jövő képviselői. Mint a csatamezőt a hollócsapat, úgy lép el a politikai csatateret a jelöltek tömege. Egy csomó ismerős ur s egy csomó egészen idegen, legnagyobb részben vidéki alak. Az ismerősöket a ház folyosóján láttuk. Valamiféle címen ott lebzselnek, komoly, sőt szigorú pillantású urak, akik módfelett örülnek annak, ha tévedésből képviselőknél nézik őket. Némely vidéki deputáció, amely utbaigazítást kér. Olyanforma legények, mint Berczik Árpád valamelyik darabjában a veterán tábornagy, aki majd kiugrik a bőréből örömben, mert igazi katonatisztnek nézik. Egyécként szörnyen mérgesek az igazi képviselőkre, akik betolakodtak az ő kerületeikbe. Tudniillik, mindeniknek megvan a maga kerülete. Némelyiknek több is. Sőt egészen biztos kerületek, amelyek azonban csodálatosképpen mindig valaki mást választanak meg. Azaz, hogy nem mindig. Mert most már újra biztos a kerület, Egész biztos. Csak éppen még a miniszterelnöktől kell pár sor a főispánhoz. A pár sorért egymás sarkára hágnak. Ezt a tülekedést látva,

megérti az ember azt a megvetést, a mivel például mostanában is elbánt a pártjával a mandátumok jolelkü adakozója. Ugy hajlonganak, annyira tullicitálják egymást alázatos készségben, hogy nem is várhatnak más elbánást ezután a protektoroktól. Micsoda megbámulni való figura lenne közöttük egy olyan figura, aki a megboldogult Grünwald Bélához hasonló leginkább. Vagy Baross. Aki mint a talentumának kijáró just követeli a mandátumot. Aki azt mondja, hogy: képességére szüksége van a hazának, tehát nem kunyorálja magának az őt megillető helyet, hanem igényt formál rá. Lemosolyognak körül a jelöltek, no meg maga a miniszterelnök is; a szavazáshoz semmi képesség se kell. S a jelöltek egymás hátán szorongó s egymást is vasvilla pillantással ellenőrző tömege: szavazni akar. Akárhire, csak szavazni. S nagyságos ur akar lenni. Én istenem, ha te akarod, még a disznó láb is elsül. Hát talán esetleg valami bankba is bejuthat, ha már sokszor és illendően szavazott. Ez a eél. S az se utolsó dolog, ha az ember a Kossuth Lajos-utca egyik oldaláról átkiálthat legalább Nyíri Sándornak a tulsó oldalra, hogy: szervusz. Ha a miniszter kissé különös ábrázattal bólint vissza, az se baj. A jelölt ma se valami szemérmes jelenség. Hát még mi lesz, ha kinyilik és virág lesz belőle. Megveregeti a zsurnaliszta urak vállát, észreveszi a jó cikkeket a lapban s jövőt helyez kilátásba azoknak a fiataluraknak, akiket ma egy sorocskáért, a nevének csak a felemlítéséért kunyoráló pillantással kísér végig a folyosón. Ugy bizony.

Hol lépnek föl a miniszterek. A kormánypárti csoportok valóságos

hajszt indítottak miniszteri képviselőjelöltekért. Ez a jelenség is élénk bizonyága a kormánypárt sovány reményeinek, melyekkel a választási küzdelembe indul. A központ alig győzi a választást a vidéki fiók Lloyd-kluboknak, melyek miniszterért eszenek. Eddigi megállapodás szerint a Tisza-kormány tagjai a következő kerületekben lépnek föl: Tisza István a budapesti IV. kerületben, Lukács László Körömbányán, Hieronymi Károly a budapesti VI. kerületben, Tallián Béla Törökkanizsán, Nyíry Sándor a budapesti II. kerületben, Berzeviczy Albert a budapesti VIII. kerületben, Plósz Sándor a bács-megyei Regöcén, Khuen-Héderváry Károly Temesvárott.

Hogyan ítéljen a magyar nép?

Az utóbbi időben a mi derék levélhordóink kellemetlen meglepetéseket hoznak nekünk. Ahelyett, hogy édes véreink, barátaink, vagy üzletfeleink várva-várt leveleit kézbesítsék, egyre-másra a nyakunkba szózzák hol Tisza Istvánnak a legutóbbi parlamenti küzdelem folyamán tartott, sokszor a jóízűséget is mélyen sértő beszédeit, hol pedig az ellenzék hazafias küzdelmét becsmélő és gyalázkodó röpiratokat.

E brosrák úgy hasonlítanak egymáshoz, mint egyik tojás a másikhoz. Szerzőik neve nincs rajtuk, (bizonyára maguk is szégyenlik, hogy ilyenek megírására vetemedtek); tartalmuk egyformán zagyva és silány; finom fehér papirosra, szép öreg betűkkel nyomtatták és kiállításuk egyébként is diszesnek mondható.

Hogy kinek a megbízásából és főleg kinek a pénzén adatnak ki, azt sűrű homály fedi, de persze közelfekvő és az igazságnak megfelelő föltevés, hogy a kormányának a címadományozásokból és rangemeléséből összeharcsolt nagy összegű titkos alapjából telik az ilyen nyomtatványokra. (Okos em-

ber lehet az az ötödik Guttman, aki kerekén visszautasította a báróságot azzal, hogy neki nincs kidobni való 700.000 koronája. Hát nem kidobott pénz az, amit ilyen célokra fordítanak?)

A napokban ismét érkezett egy ilyen röpirat-transzport a fővárosból. Minden épkézláb embert boldogítanak belőle. A röpiratnak címe: *Hogyan ítéljen a magyar nép?* A fedele nemzeti színekben pompázik, a tartalma azonban már tisztára svars-gelb. Párbeszédnek formájában megszólaltat hat estén át egy kormánypárti és egy ellenzéki érzelmi magyar parasztember és utána az a szinmagyar zamatos nyelvét, amit sehogysem talál el, az egyik paraszt beszéde által azt igyekszik megértetni a másikkal, hogy nem az ellenzék küzdelme a hazafias, a nemzet érdekében levő cselekedet, hanem csak Tisza István tervei alapján érhető el az ország hön óhajtott boldogsága.

Nem érdemes magával a röpirattal bővebben foglalkozni, bár ropant hálás téma kínálkozik pontrólpontra való cáfolgatása által az ellenzék becsületes küzdelmének dicső megértésére és dicsőítésére. A sok változó és rosszakaratu állítás közül találmokra kiragadunk egyet, hogy valótlanágának feldeírásával rámutassunk a többi kitétel hazug ferdtetésére is.

Az ellenzéki panasz fölemlíti az obstrukciók vívmányait: a tiszta választást, a kuriai bíráskodást, a katonai sikereket, a magyar nyelv oktatását a katonai tanintézetekben stb. Erre a kormánypárti azzal felel, hogy nem az obstrukció hozta ezeket a vívmányokat, hanem „éreit gyümölcsként” lehullottak a fáról.

Hát nekünk jobb emlékezőtehetségünk van mint a brosrák írójának. Mi jól emlékezünk arra, hogy az ő bálványozott Tisza Istvája még Bánffy miniszterelnöksége alatt kézzel-lábbal tiltakozott a tiszta választások, a kuriai bíráskodás megalkotása ellen. A nagy obstrukció idejében pedig, 1903. június havában éppen Tisza István gróf volt az, a ki ugrai választói előtt a leg-

tudjam? Aztán csakhamar mély álomba merült, a tudója hatalmas szivásokkal szivattyuzta a levegőt; az arca körül legyek dongtak, a melyeket az asszony néha elhessegetett onnan.

— Honnan jössz, kérdezte egyszer a legénytől a félkőnyökére támaszkodva és feléje fordulva. A bluzza szétnyílt egy kissé; kilátszott a rózsaszínű bőre. Világított és égetett.

— Tudod-e, honnan jön az országut?

— Arrul, vevetett az asszony nyugat felé mutatva.

— Tudod-e, hova megy?

— Nem. Ki tudná?

— Hát az országutja vagyok én. Jövök és megyek. Magam sem tudom, honnan és hová.

— Csak így magadban?

— Mellettem a két sánc, az jön mindig.

— Hát nincs se szeretőd, se feleséged...

— Nincs.

— Kár, mert derék legénynek látszol.

Fent valahol a szerszámraktárnál hármás puskalövés dörent.

Nagy István felmozdult; vette is a csákányát. A többiek is felszedezték és beálltak a dologba. Egy óra volt, a déli pihenés lejárt.

Az asszony összeszedte az ebéd maradékát, a kenyeret betette a takaróruhába és az ebéd vékájával a fején leindult a réten. Egy fordulónál azonban visszanezett. Nagy István is, a legény is éppen akkor fordultak vissza. A tekintetük találkozott. De összevillant a két ember tekintete is, hogy a domb megett eltűnt a Julis alakja.

— Én nagyon ébren alszom ám! szóit később Nagy István.

— Mint a nyúl, meg a pásztor.

— Ügyeljen mindenki a szemire, hogy hová néz. Errefelé a sok ág még kivághatja.

— Hm! Mind a kettőt, vagy csak az egyiket? kérdezte a legény.

Ez olyan találós kérdés volt, hogy Bodnár Nagy István nem felelt rá semmit, de mind a kettőnek belé pirosult az orcája.

Ozsonnig nem történt semmi.

Akkor külön ültek le pihenni. Az idegen legény a munka helyén az oldal alatt heveredett le, Nagy István elment más felé.

Fent a bükkfák között egyszer csak megindult egy mázsányi nagy kő s nagy recsegéssel gurulni kezdett az alj felé. Akkorákat ugrott, mint egy bakkecske s mind nagyobbakat ugorva és mind nagyobbakat dobbanva rugta szét a törmeléket meg az elébe kerülő száraz ágakat. A legénynek csakannyi ideje volt, hogy az árokpárt alá lapuljon. A roppant bálvány ott bűgött el fölötte és az országut közepéről egy nagy ivvel a patakba vágódott.

Nagy István később került egy kissé a munkához, mint a többiek. Mondták neki, hogy mi történt s mutatták a követ a patakban.

— Hát nagy gyümölcs, válaszolta egykedvűen. Itt csinos gyümölcsök teremnek a fán.

Mikor vége volt hat órakor a dolognak, melléje huzódott a legény, mert neki is volt mondani valója.

— Egy kő a délután megindult a hegyről, hé!

— A kő nem bazsarózsa. Nincsen neki gyökere. Annyi gyökere sincs, mint egy gombának.

— Hát csak azért mondom, mert értek én a szóból is.

— Nincsen nekem veled semmi szóm.

— Hát?

— De eligazítani valóm aligha nem lesz.

— Állok elébe.

— Ho hát az Isten áldjon meg minden embert!

Azzal elváltak; a legény felfelé ment, Nagy István lefelé.

Másnap az asszony átszólt a sáncon a legényhez. Az embere fennebb dolgozott akkor, két domb is volt közöttük.

— Megvert ám kendért. Nézze!

De a legény nem válaszolt a szóra.

— Nézze kend már a karomat! Felgyűrte az ingét a könyökéig. A ormás szép karjain bizony két folto estek. De a legény nem nézte.

— Az urad. Jussa van hozzá.

— Nem is uram az nekem, — szólt Julis. A hangjában, ahogy ezt mondta, volt valami forróság. A legény most felnézett rá, aztán sebesen oda ment hozzá és megszorította a csuklóját keményen és haraggal.

— Hallod-e? Hadd, hogy én járjak utánad!

erősebb kifejezésekkel illetve, sőt gyálázta az ellenzéknek azt a küzdelmét, a mely a magyar nyelvnek a hadseregben való érvényesülését akarta kivívni. Igaz, hogy ezért a beszédért Nagyváradon valósággal megkönnyezték. Tisza István tehát korántsem érlelte meg a nemzet ölbe hullott gyümölcsöket, hanem épen érésük ellen egész erejével dolgozott, sőt az érés megvalósulása esetére a golyó és akasztófa rémképét is festegette.

Ez az igazság a Tisza István hazafisága tekintetében! A magyar nép itélni fog. A névtelen röpiratban foglalt hazugságok, ha ugyan azt a fércmunkát majd egyáltalán olvassák, hatástalanok maradnak a józan eszű magyar nép előtt és nem fogják a választó közönséget abban a meggyőződésében megingatni, hogy a kormányelnök alkotmánytiprásával szemben az alkotmányvédők lobogóját kell diadalra vinni.

Választási mozgalmak Hunyadmegyében. Hunyadmegyéből kapjuk az értesítést, hogy a választási mozgalmak ottan nagyban megindultak. A hivatalos körökben, mint komoly számba vehető jelöltek a következőket emlegetik:

Dévai kerület: Szabadalvüparti jelölt: br. Szentkereszty György. Disszidens: gr. Thoróczky Miklós.

Dobrai kerület: Szabadalvüpart: Lázár László. Nemzetiségi programmal: dr. Vlád Aurél.

Körösbánya: Szabadalvüpart: Hollakó Imre. Ellenjelölt: eddig nincs.

Szászvárosi kerület: Szabadalvüpart: Vörös László államtitkár. Nemzetiségi programmal: dr. Mihú János.

Vajdahunyadi kerület: Szabadalvüpart: Török Béla. Ellenjelölt: még nincs.

Hátszegi kerület: Szabadalvüpart: br. Nopcsa Elek. Ellenjelölt: még nincsen.

Mi történik.

A trónbeszéd.

Kezdődik a sajtócenzura.

A király Budapesten.

— Saját tudósítónktól. —

— december 31.

A bécsi hírek izgatják ma a fantáziát. Délelőtt a függetlenségi pártkörben, ahol a vezérő-bizottság gyűlt össze ülésre mindenki hallott arról, hogy az udvarnál példátlan a megrökönyödés. A király tanácsadóit konsternálták azok a szenzációk, a melyeket a végtelenen is tulfeszült magyar politikai helyzet kipattantott: Apponyinak átvonulása a negyvennyolcas pártba, az ellenzéknek minden vonalon való

diadalmas tér hódítása és az a hír, amely a spanyol udvari etikett világába úgy vágódott bele, mint a bomba, hogy a trónbeszédre nagyon könnyen ott a királyi palotában visszhang támadhat.

Most már az udvart aggasztja az a kérdés: nem követnek-e el végzetes mulasztást, ha a királyt nem informálják ezekről a körülményekről, a mivel esetleg roppant kiüres szituációba döntik. És az ellenzéki képviselők közt az az információ szállong, hogy Khuen tegnapi audienciája összefüggésben áll ezzel a pánikkal.

Hogy mit végzett ez a sötét multu politikus tegnap, azt persze még nem tudni. De azt bizonyosra vesszük, hogyha akármilyen módon is, bármicsoda ravasz fufanggal célzott a király előtt ezekre az eshetőségekre, akkor a trónbeszéd elmarad. És ez a hit Tiszára is olyan fordulatot jelent, a melynek ugyancsak megszememő következményei lehetnek...

A vezérő-bizottság ülésén Kossuth Ferenc elnököl és gróf Zichy Aladár, Tóth János, Thaly Kálmán, Szederkényi Nándor, báró Bánffy Dezső, gróf Batthyány Tivadár, Ernst Sándor, Hentaller Lajos és Pallay Sándor, a függetlenségi párt titkára vettek azon részt. A vezérő-bizottság a választási előkészületekkel foglalkozott s a jelölések sok komplikációjával járó kérdéseiben kereste a helyes utat. A különböző ellenzéki pártok hirtelen egyesülése természetesen itt-ott egyéni érdekeket sért s a vezérő-bizottságnak az a feladata, hogy itt az ellenzéki érdekeket egyeztesse azokkal.

A bizottság ülése negyed két órakor végződött.

A holnapi újvi beszédek iránt természetesen nagy az érdeklődés. Legnagyobb várakozással néznek a szövetséges ellenzék szónokának, gróf Apponyi Albertnek a beszéde elé, a melyben — úgy értesülünk — a nemzeti párt vezére bejelenti azt az elhatározását, hogy a nemzeti ellentállás sikere érdekében belép a függetlenségi pártba s a pártvezető elveinek igazságát magára kötelezőnek ismeri.

A függetlenségi párt programja teljes változatlanágában fennmarad, legfeljebb azzal bővítik, hogy a párt kimondja, hogy ezentul részt vesz a delegáció munkájában.

A sajtó cenzura.

Tiszáék kétségbeesetten dolgoznak. Ugy értesülünk, hogy a legújabb fogás a sajtó ellen irányul. Az ügyészség ugyanis titkos utasítást kapott, hogy ezentul minden lapot, amely a

királyi esküre tesz alluziókat, koboazzon el és indítsa meg felségsértés címén az eljárást.

A király Budapesten.

Mint jó helyről értesülünk, Öfelsége január 2-án délután indul el Bécsből és este hét óra tíz perckor érkezik Budapestre a nyugati pályandvaron. Semmiféle hivatalos fogadtatás nem lesz, — a király egyenes parancsa folytán. A trónbeszédet ő felsége személyesen fogja elmondani. Az aktusnál ott lesznek a darabantok is, báró Fejérváry Géza parancsnoksága alatt.

A kiegyezés mérlege.

Irta: Hentaller Lajos.

A 48 legyőzte a 67-et! Pedig csak négy évtizede, hogy a 67-es kiegyezés Magyarországból Ausztria-Magyarországot csinált. És most a Szilveszter újabb évfordulóján konstatálhatjuk, hogy minden év bebizonyította, hogy a kiegyezés nagy műve rossz, mert ez a mű nem felel meg céljainak. Beállott a kiegyezés csődje. Ideje volt! Így is sokáig tartott! — Hisz a legjobb szerkezetű lokomotív is csak harminc esztendőig szolgál. Az automobil csak öt-hat évig. Nem csoda, ha ma már azok is, kik eddig a kiegyezés védői voltak, beismerik, hogy bizony a csőd beállott. — Csinaljuk hát meg ennek a bűnben született kiegyezésnek a mérlegét.

A kiegyezés megkötésekor a nemzet azt hitte, hogy azon az alapon, melyen Deák Ferencnek sikerült Ausztriával szemben kiegyezni, még több jogot fog szerezni. Nemcsak! Hanem, hogy azon az alapon építünk s lassanként visszazerezzük elharácsolni régi jogainkat. Rettentően csalódtunk! — Igen! Mert a lefolyt négy évtized nem volt egyéb, mint politikai, gazdasági és pénzügyi jogainknak folytonos áldozatul dobása és a magyar nemzeti önérzet valódi Kálváriája. — Így van ez! Csak tényeket fogok felsorolni. Rideg, talán rég elfeledett tényeket.

Rögtön a kiegyezés megkötése után kitzűzték a budai várakra a sárga-fekete zászlót. Ma is az lobog ott! A parlament többsége kevés azután a nemzet terhére elvállalta az osztrákok államadosságainak fizetését. Az akkor alakulóban levő demokrata köröket a kormány bezáratta s ezzel megüzente már akkor a hadat a gyülekezési jogunk. A többség behozta a dohánymonopóliumot s „fehér lapot” adott a horvát testvéreknek, a miért ezek azóta hálából leszavazzák a nemzet igazait. Meghozták a nemzetiségi törvényt s busás nyugdíjat szavaztak meg azoknak a hazaáruló gazembereknek, a kik 48-ban a nemzet jogai ellen küzdöttek. Ellenben megtagadták a negyvennyolcas honvédek nyugdíjazását. A megyei intézményt megfosztották régi jogaitól, de elvetették az ellenzék által

több ízben indítványozott magyar nemzeti bank felállítását. E helyett uzsorakölcsönt uzsorakölcsönre szavaztak meg s fölemelték az udvartartás kiadásait. A népre pedig ráhúzták a személyes keresési adót és a stemplit.

Megkötötték Romániával az első kereskedelmi szerződést s ezzel megölték iparosainkat és földművelőinket. Átvállalták a 80 millió bankadósságot, a melyet akkor csinalt az osztrák, midőn szabadságharcunkat verte le. Magyar véren és pénzen foglalták el Boszniát és meghozták a beszállásolási törvényt, a mely gaz törvény egész Magyarországból magyar pénzen osztrák kaszányát csinált. Viszont kihonosították törvény útján Kossuth Lajost s a véderő létszámát felemelték 800.000 ezer főre. Jött ezután a nemzeti sérelmek hosszú sorozata: az egri zászlósértés, a Janczky-ügy, a közigazgatás államosításának terve, az a szörnyű eszme, hogy 48-as honvédekkel megkoszorúztatják Hentzi-szobrát s a sajtószabadság és egyéni szabadság korlátozása. De nem folytatom. Pedig folytathatnám akár egész jövő évi Szilveszter-napjáig, mert így tartott huszonnégy évtizeden keresztül egész a chlopyi hadparancs kibocsátásig, a november 18-án elkövetett merényletig és a Ház ex lexben való feloszlatásig.

Ebből az tűnt ki, hogy a bécsi udvarnak a 67-es kiegyezés csak színleg volt jó, de tényleg fűtött rá. Ismétlődött a régi fejőstehen politika. Mert a mikor a fejőstehen kissé makacszkodott s nem akart tovább is elegendő tejet leadni, a kamarilla sötét háttérben rögtön megjelentek az 1848-ból már jól ismert Récsey Ádám, Jellasics- és Windischgrätz-féle alakok, kezükben vagy a chlopyi parancsokkal, vagy az alkotmányt fenyegető más pántenssel.

Most legujabban pántenssel osztalják fel a képviselőházat s pántenssel választatnak. A kiegyezés tehát csődöt mondott!

Ugyan van-e még valaki ebben az országban, a ki meg van elégedve az 1867-iki kiegyezéssel?

Ha van, ám álljon elő s indokolja meg az ország színe előtt, miért is elégedett voltaképpen.

Csak arra kérem, mondjon igazat. Mert ma már az egész ország elégedetlen a közös kiegyezéssel.

Es most, Szilveszter hajnalán, azoknak az eszméknek a hatása alatt, hogy a 67-es eszmék védői és nagy előharcosai belépnek a 48-as Kossuth-pártba, eszembe jutnak imádtott mesteremnek, Kossuth Lajosnak azok a látnoki szavai, melyekkel a mai helyzetet már 1893. május 17-én megjövendölte amaz emlékezetes turini banket alkalmával:

„... ha nem lehet, az eszme magától fel fog támadni. Igen! Ha nem lehet, esküszöm Istenemre, hogy eszmém feltámadnak!”

Igaza van a haza atyjának! Eszméi hamarabb feltámadtak, mint ő gondolta.

Rigó Lajos

— ajánlja megbízható jóminőségű —
árú cikkekkal ellátott
női divat-, kézmű- és
fehérnemű-kereskedését
Kolozsvárt, Wesselényi M.-utca 5. sz.

Raktáron dusválasztékban kaphatók időszak szerint a legújabb

Női ruhaszövetek	Selymek	Vásznak
Szintartó barchetek	Flanellek	Mindennemű fehérneműk
Muffok és Boák	mindenféle	Harisnyák
Ruhabélések és diszek	Ernyők stb.	Trico alsó ruhák
		Paplanok
		Mindenféle terítők
		Szőnyvek
		és Függönyök stb.

Szolid kiszolgálás és mérsékelt árak.

Vidéki városok bankja. Érdekes bank alapítási terv megvalósításán fáradoznak a vidéki városok polgármesterei. A városok polgármestereinek évenként tartott kongresszusán ugyanis már több ízben szóba jött, hogy jó volna egy jelzálog bankot alapítani, mely csakis vidéki házakra adna jelzálogkölcsonőket. Van ugyan a vidéken is több intézet, mely kötvénykölcsonőket nyújt és a budapesti intézetek közül is akárhány ad nagyobb vidéki városokban a házakra jelzálogkölcsonőket, de az érdekeltek véleménye szerint ez távolról sem felel meg a célnak. A vidéki városok vezérferfiái teljes joggal várják azt, hogy a vidéken is nagyban föllendülne az építkezési kedv, ha volna oly országos intézet, mely olcsó törlesztéses kölcsönt adna a vidéki házakra, ép úgy, mint ez a fővárosban történik. Ép azért a vidéki városokban mozgalom indult meg az iránt, hogy egy oly országos jelzálog intézetet alapítsanak, amely kizárólag csak vidéki városok házára adna jelzálogkölcsonőket záloglevelek kibocsátásával. Azok a városi polgármesterek és egyéb vezérferfiái a vidéki városoknak, kik ezt a mozgalmat megindították, ezuttal arra is számítanak, hogy ennek az új intézetnek a zálogleveleit sikerül jórésben a vidéki városokban elhelyezni és egyéb a városok által kezelt tőkétet első sorban ennek az intézetnek zálogleveleibe fektetnék. Az új intézetnek vidéki jellegét azzal is akarják biztosítani, hogy ennek az új intézetnek a székhelyeit egyik erre alkalmas vidéki városban helyeznék el.

Krónika.

Régi lapok expedíciója.

Mikor a régi szerkesztő kellő akkurátossággal összeállította lapját, — olló és lúdtoll segítségével az egyes rovatokat kitöltötte, s mikor az utolsó oldallal, a „Hazai Dolgok és egyéb Toldalék“-kal is szépen rendben volt. — következett a munka legnehezebb és legkétségesebb része; az expedíció. Ma pár óra alatt ezekre és százezekre menő laptömeget bonyolít le a legsimábban a szervezett hírlap expedíció, régi újságoknál azonban hetenként egyszer-kétszer még 900—1000 lapnak az utbaindítása is százféle nehézség között ment végbe. Mert 1835-ig még a legolvasottabb és legerjedtebb lapoknak is alig volt több az előfizető közönsége kilencszáz—ezernél. Ennek a publikumnak is nagy része olyan volt, hogy a lapot megtartotta, de az előfizetési pénzek beküldésével nem nagyon sietett. Ilyenkor a kiadók és szerkesztők vállvetve buzdították a közönséget nagyobb részvételre.

— Oh! olvadj össze Hazám, hogy el ne olvadj! — biztatja a Kassai

a Felsőmagyarországi Minerva egykori megrendelőit.

S mikor ez sem használt, a szerkesztő más hangot kezdett. Az expedíció bajai fölött panaszkodik, a részvétlenségért sirdogál és a legérzékenyebb hurokat is megpengeti. Erre is van tanulságos példa a kassai Minervában.

— „A collector urak — írja a szerkesztő — sehonnán sem küldik be tavalyi pénzeinket. A kiadó így nem folytathatja soká, mert nem győzi, mert olvasói nicsenek, mert ötöt nem fizetik. De ő sem engem... kétségbe kell esnem.“

A Magyar Hirmondó, Magyar Kurir állandóan panaszojkák, hogy sokan vannak hátralékban, a Mindenes gyűjtemény pedig az előfizetők névsorát sem meri közleni, nehogy a hátralékosok megsértődjenek.

Az expedíció nehézségeit a kor viszonyai, a szigorú sajtórendőri felügyelet magyarázzák. A kész lapot a cenzorok megvizsgálták s ha valami nem tetszett bennök, lefoglalták, a cikkeket törölték, a szállítást megakadályozták és a szerkesztőket megbírságolták. Némely szerkesztő kéthárom száz arany büntetés pénzt is fizetett s az expedíció tagjai még csak ezután kezdődtek. Az első magyar hírlap (Magyar Hirmondó) előfizetési ára számonként „tiz pénz“ volt, a mi egy évben heti kétszeri megjelenéssel az expedíció költségeit is, beleszámítva 24—25 forintra emelkedett. A szerkesztő egyuttal a lap expedíálásáról is köteles volt gondoskodni. 1810-ben a bécsi Magyar Kurir szerkesztői jelentik, hogy a lap ára Bankó cédulában 24 frt. jó pénzben pedig 16 frt. A drágulást azzal magyarázzák, hogy nekik is megdrágult a „kopertáknak kinyomattatása, a posta portó, az újság-expeditorok fizetése és a koperták leragasztásához való „tsiriz.“ Azok, akik régi módi szerint újságjaikat kopertázva lepecsételve kívánták, 2 frtal többet tartoztak fizetni, mivelhogy a Kurir szerint a „spanyol Viaszk is nagyon megdrágult.“

Ámha a múlt század újságjai panaszkodva szólnak a közönség közönyéről, viszont ennek is sok oka volt panaszkodni a „Journálok“ ellen. Az expedíció idézte elő ezeket a kellemetlenségeket. Az még legkisebb baj volt, hogy a „subscribers“-ok rendetlenül kapták lapjaikat. A hírlap olvasás akkor még nem volt olyan közszükséglet, mint ma. De napirenden levő eset volt, hogy sokszor hónapokig, félévig kellett várnia a megrendelőnek lapja után, sőt elég gyakran három négy szám után az expedíálás végleg abba maradt. A Szacsavay Sándor szerkesztésében

megjelenő Magyar Kurir 1793-ik évi 1-ső számában a bécsi hivatalos német iap után egy tudósítást közölt, melyben a fejedelemlre vonatkozó Sie kitévelt a népes Kegyelmed-del fordította. Megállapították rögtön a felségsértést, a lap jogát megvonták Szacsavaytól s az előfizetők két hónapig lap nélkül maradtak az előfizetési pénzeket azonban nem reklamálták. A Bacsányi-féle Magyar Museum-ból három év alatt csak öt füzetet kaptak az előfizetők s ezt az öt füzetet is rendetlenül. Kazinczy Orpheus-a szépirodalmi és esztetikai „folyóírás“ volt s az akkori iróvilág és közönség támogatásával dicsekedhetett. Mégis az előfizetők tizenkét szám helyett egy év alatt csak hetet kaptak, de még ezt a hét darabot is csak nagy diskurzusok után lehetett Landertől kieroszakolni. A Döbrentei Gábor által szerkesztett Erdélyi Muzem „fertály esztendei irás“ volt s hét év alatt mindössze csak tiz szám jelent meg belőle.

Igy volt ez a többi lapokkal is, eltekintve, hogy az expedíció kezdetlegességei még az elősorolt eseteknél is különlegesebb nehézségekkel jártak. A posta intézmény a XVIII. században és a XIX-ik elején még nagyon fejletlen, a postán való szállítás pedig igen költséges. Tiz forint után négy forintot a posta szállítási díj címén levont s ezt az illetményt mindannyiszor felvette, még ha az előfizetők hiányosan is küldték be a lapért járó összeget. A postai szállítás, habár igen költséges volt, még sem nyújtott semmi biztosítékot a kiadóknak. Nem egy régi lapkiadó panaszojja s nem is egyszer, hogy a lappéldányok a postán bepiszkoltnak, a koperták feltépetnek, a lapok elhányatnak és sokszor napokig ott hever az újság a postán, míg a hivatalnokok kényelmesen kiolvassák. Különösen a bécsi postán volt nagy a rendtelenség, nem csoda, ha a szerkesztők és kiadók válogatott bókók kíséretében kezelik a „tiszes posta urakat“, mint a kiknek méltányosságától és kötelességtudásától az ő egzisztenciájuk is függött. Az expedíció másik fajtája, a magánosok utján való terjesztés szintén nehézkes volt és sok bajjal járt. A postán kívül ugyanis bizományosok, utazó-kereskedők, collectorok révén és a vásári alkalmatossággal közvetítették a lapokat. Az Erd. Muzem tervezése alkalmával, 1899 dec. 13-án Döbrentey a következőket írja Kazinczyhez:

— „A nyomtatás költségére, legjobb lenne, ha Előrefizetőkét szednék. Különben az lassan kéi el s az exemplárok rajtam maradnak.

Postán első esztendőben, ha nem lehetne küldeni, a sokadalmak alkalmatosságával küldeném el Olvasóinknak.“

Leggyakoribb eset volt, hogy a subscribánsok könyvkereskedőknél, íróknál, irodalom barátoknál fizettek elő s az ő révükön kapták meg a lapot. A Magyar Museumot, Felső-Magyarországi Minervát, Erdélyi Muzemot, Aurorát így terjesztik. Ehhez azonban már nemcsak jóakarattal hanem életre valóság is kellett. Mert sokszor egy-egy irodalombarát részére harminc-negyven lapot is expedíáltak, s azokon illett tudadni. Kulcsár István egymaga száz darab Aurorát adott el egy esztendőben, hasonló rekordot ért el Felsőbükk Nagy Pál, aki a pozsonyi országgyűlésen százhusz példányra talált vevőt, de ezek kivételek.

Gyakoribbak az olyan esetek, hogy a lapot átveszik, de nem fizetik ki, vagy megigérik a fizetést, de mind-egyre késnek vele. Bajza a kolportörök között talán a legelhetetlenebb volt. Két-három Aurorát alig tud eladni. Egyizben már megörvendett, mert talált vevőre, a ki „creditbe“ megvett egy példányt, de mikor elolvasta, újjai nyomának teljes hátrahagyásával visszaküldi, mert nincs pénze. Más alkalmalal pedig, mikor egy „csinos“ asszonnyal kínál meg egy ilyen Aurorával, ez úgy véli, hogy Bajza ajándékba kínálja: nem utasítja vissza, de nem is fizeti ki.

Keveset javult a helyzet a negyvenes, sőt még az ötvenes években is, bárha a közlekedés és a postai intézmény ekkor már valamivel fejlettebb stádiumba jutott. Csak a kiegyezés után, mikor a sajtó ismét szabadon szólhatott s a közlekedési eszközök fejlődése általános lendületet vett, — kapott a hírlapexpedíció óriási méreteket. Az újabb idők belátása, hogy a sajtó elterjedtségének sikere ép oly mértékben függ a jól szervezett expedíciótól, mint a jól szerkesztett újságtól. Ma csak a főváros, egy hónap alatt nagyobb tömegét küldi szét az országba a hírlapoknak, mint a mennyit 1840-ig egy évszázad alatt képes volt a magyar újságírodalom produkálni. Ez az arány demonstrálja legnyomatékosabban a mai magyar zsurnalisztika fejlődésének hatalmas lendületét, mely a néhai Kuriruk, Mercuriusok és Hirmondók csirájából nőtt ki s váit a mai idők szellemi életének legnélkülözhetetlenebb tényezőjévé.

(b. e.)

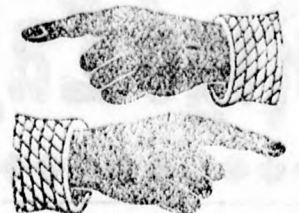
A NAPLO telefonszáma

Szerkesztőség: 503.

Kiadóhivatal: 379.

URI DIVAT ÜZLET! Jäger és másféle szővött alsó ruhák nagy választékban.

Sándor Ágoston és Társa
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér.

A VÁROS MULTJÁBÓL.

— A régi Kolozsvár. —

II.

A légszesz áldozatai.

A napokban a kolozsvári gázgyár hirdetésmény útján figyelmeztette a közönséget a fagyos időben előforduló gázcső repedésekre és annak végzetes következményeire. A lakos közönség bizonyosan abban a téves hitben van, hogy az e fajta gázcső csak azon a helyen fenyeget veszedelemmel, hol a gázcső be van vezetve. Hát ez téves hit. Sőt jó távolságban is végzetes lehet a lakókra nézve a gázömlés. Mert például, ha az utcán egy cső megreped, a kiömlő légszesz a fagytól megkeményedett földtömegben át a pincehelyiségekbe tolu, honnan a padlózatok repedésén át a szobába ömlik. A légszesznek ez az ömlése meg szinte észrevétel nélkül, de annál veszedelemesebben hatol a mit sem sejtő emberek szervezetébe. — Két szerencsétlen eset is emlékezteti a kolozsváriakat a légszesznek gyilkos munkájára, mely éppen fagyos időben szedte áldozatait.

Az egyik eset 1886. évi január hó 1-ére virradó éjjel, tehát Sylvester éjjelén történt. Peille István nagytözsde bérlő és fűszerkereskedés tulajdonos Sétátér-utcai házában ugyanis a reggeli órákban, mikor a cseléd az ott lakó öt tanulóknak és üzletvezetőnek a szokásos reggelit bevitte, nagy rémülettel észlelte, hogy az egyik tanuló meghalt, a második meg a halállal vívódik, míg a többiek súlyos betegen, aléltan fekszenek ágyaikban. A cseléd kétségbeesett kiáltására két orvost is segítségül hívtak, de azok az egyik tanulóval már csak a beállított halált konstataálhatták. A többieket hamarosan a kórházba szállították, hol azonban még az nap a másik tanuló is meghalt. Mindkét áldozat névleg: *Furhmann József* és *Kuner Rezső* 14 évesek voltak. — A városban annak idején a rémhirt másnéven mérgezéssel hozták összefüggésbe. A megejtett boncolás azonban minden kétséget kizáróan gázmérgezést konstataált. A mérgezés gázcsőrepedés folytán keletkezett. A kiömlő gáz átszivárgott a lakáson és kegyetlenül végezte lassu, de biztosan gyilkoló munkáját. E mellett szól az a körülmény is, hogy a lakók már hetek óta megmagyarázhatatlan hányásingerben és fejfájásban szenvedtek és ezek a jelenségek a gázmérgezés biztos előjelei.

A mérgezés többi áldozata több heti gondos ápolás után felépült. Hasonló végzetes szerencsétlenség tartotta izgalomban a kolozsváriakat az 1894 évi január 10-ére virradó reggelen. A Sörház- és Hidutca (most *Wesselényi-utca*) sarkán levő házban és a mellette levő két házban hetek óta éreztek gázszagot, dacára annak, hogy az említett házban gázvezeték nem volt. A fenti dátumot megelőző este az egyik ház tulajdonosának, dr. Su-

gár ügyvédnek a neje és leánya égő gyertyával a kamarába mentek. Alighogy beléptek, hirtelen lobbant a fogadta a belépőket, kik ijedten rohantak a szabadba. Az ajtónyitási következtében betódult levegő elfojtotta az égést és így nagyobb baj nem történt, csupán az ott felhízott ruháimú szenvedett égési károkat.

A szomszédos földszinti házban azonban már szomorubb dolgok történtek. Ott napok óta a lakók, — köztük a sok gyermek — állandó rosszulétről panaszkodtak és a kezelő orvosok garmadára irták a recipékat, de eredménytelenül. Sehogysen jöttek rá a helyes okra. Végre azután a jelzett reggelen a lakók közül *Frankel Samuné* 78 éves asszony és *Balogh Márton* szabómester és tanulója aléltan feküdtek ágyukban. Az előhívott orvosok és mentők ezután konstataálták, hogy gázmérgezés forog fenn és az összes lakókat a kórházba vitték, hol azonban *Frankelné* két napi kínlódás után kiszenvedett, míg a szabómesier és a tanonc napokig a halállal vívódtak, de hosszas kezelés után végre sikerült a többiekkel együtt életüket megmenteni.

A gázömlés különben az nap Nagy-Váradon is pusztított. A gázgyárban okozott robbanást és öt munkást nyomorékká tett.

Felette ajánlatos tehát, hogy a gázömlésekre állandó figyelemmel legyünk és különösen fagyos időben, mikor a csőrepedés nagyon gyakori, a csekélyebb jelentőségűnek látszó gyanus körülményt is azonnal a gázgyárnak bejelentünk.

AZ EGYHÁZ.

* **Bartók püspök üdvözlése.** Az erdélyi evangélikus reformátusok püspökének *dr. Bartók Györgynek* tegnap délután adták át újévi üdvözlőket az egyházkerület tisztviselői, a főiskolák kiküldöttei, valamint az igazgatótanács tagjai *Kenessey Béla* theologiai igazgató vezetése alatt. Üdvözlő beszédet szintén *Kenessey* mondott, amelyre *Bartók* válaszolt és boldog új évet kívánt az egész egyházkerület munkálkodására.

* **Szilveszteri ajtatosságok.** Tegnap délután a református, ágostai evangélikus és unitárius templomokban hálaadó egyházi beszédek tartottak, a melyekben a letűnt évet bucsúztatták el. A főterei római katolikus szentegyházban este 6 órakor volt a hálaadó istentisztelet, melyet *Biró Béla* végzett. *Biró Béla* szívéhez szóló beszéde után az oltárnál litánia volt s az elmúlt évről hálaadó imát tartottak. Éjjel 12 órakor pedig megkondult a nagy harang, hirdelve az új év megérkezését.

* **Majláth püspök Rómában.** Majláth püspök e hónap 15 napján Rómába utazik, hogy résztvegyen a kongregációban, melynek célja két szentnek felavatása lesz. Ez a két szent minket is közelebből érdekel, mert mind a kettő magyarországi. *Pongrácz* és *Dorobeczi* jezsuita atyák a felavatandók, a kik

a tizenhatodik században Kassán szenvedtek vértanu halált.

Veszedelemes ujtítás.

Riadalom a kolozsvári kereskedők közt.

— Saját tudósítónktól. —

Az Osztrák-Magyar-Bank kolozsvári fiókja néhány nap óta a váltóovatolásokra vonatkozólag különös, veszedelmes és a régi megszokástól teljesen eltérő ujtítást léptetett életbe, a mely ujtítás néminemű riadalmat okozott a kolozsvári kereskedővilágban. A dolog részleteit a következőkben ismertetjük:

A törvények értelmében a váltók megovatolása tudvalevőleg a lejárat napjától számított második, illetve harmadik hétköznapig halasztható el, illetve ez az utolsó terminus arra, hogy az óvást felvegyék. Ezt az engedményt a közszokás *rendes gyakorlattá* emelte s a bankok, takarékpénztárak, pénzüzetek mindig és mindenütt csak a második illetve harmadik nap délutánján fogatosittatják a váltó megovatolását. A váltókkal dolgozó kereskedővilág tehát eként intézi a fizetéseit, s ép ezért nagy volt a meglepetés mikor az Osztrák-Magyar Bank kolozsvári fiókja pár nappal ezelőtt egy iteni kereskedőt értesített, hogy váltóját a *lejárat napján rendezze*, miután a bank mostantól kezdve nem vár még negyvennyolc óráig. Ennek a veszedelmes reformnak nagy jelentősége van, részben mivel teljesen semmissé tesz egy eddig fenálló, a fizetőkre előnyös uzust, részben mivel a többi pénzüzetek kényszerítve lesznek ugyanigy intézkedni, lévén ők az *Osztrák-Magyar-Bankkal* viszelszámítolási viszonyban. Szóval ez eleinte nagy zavarokat szül, a mi nyilvánvaló különösen azok előtt, a kik tudják, hogy a kereskedők egymás között forgó csere és áru váltók kifizetését, is a régi szokáshoz ragaszkodva rendezték be.

A váltóadósok eddig a lejárat napján, megnyugodva mondhatták: Van még két napom. Most már vége ennek, mert a közjegyző aznap könyörtelenül megjelenik az adós lakásán, s rideg szigorúsággal felveszi — az óvást.

Erre vonatkozólag különben hivatatott kértől egy levelet is vettünk, mely az ügyet minden oldalról megvilágítja:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Az Osztr. Magy. Bank iteni fiókja, tegnap — tehát ugyszólván az ultimo rendezés utolsó órájában, közzegei által tudatta a kereskedőkkel, miszerint az eddigi, törvényszerint

megengedett szokástól eltérőleg, a lejárt elfogadványok nem a lejáratot követő *harmadik*, hanem már a *lejárat napján* lesznek fedezet hiányában megovatolva. Nem tudjuk mi indította a nevezett bank igazgatóságát arra, hogy az amugy is sok nehézséggel küzdő kereskedő világ helyzetét ezen ujtítással még nehezebbé, mondhatni veszedelmessé tegye.

Veszedelemessé tette ugyanis, mert a legtöbb kereskedő csakis a minden hó 1-én eszközölt inkasszóból képes ultimó kötelezettségeinek eleget tenni, ami ezen ujtítás következtében lehetetlenné van téve. — Hogy miért járt így el a bank, — ismétlem, — nem tudjuk, de az már bátran mondhatjuk: *rosszakaratra* mutat, hogy a bank ezen ujtítását csak az *utolsó órában* tudatta, megakadályozván az érdekelteket abban, hogy a kellő fedezetről idejében gondoskodhassanak, holott ezen, mindenesetre már hetekkel ezelőtt megállapított új rendet egy kis jóakaratu gondoskodással legalább tíz nappal ultimo előtt tudathatta volna.

Ez nem mutat arra, hogy állami kedvezményekkel működő első pénzüzetünk hivatásához hiven a kereskedő világ jogos érdekeit szívében viselné, pedig legalább ennyit egy állami kedvezményekkel működő intézettől teljes joggal elvárhatna az az osztály, a mely az állam jelenlétekeny terheit viseli.

Tisztelettel:
Egy kereskedő.

LEGUJABB.

— A „NAPLÓ” távirati és telefon-tudósítása. —

Apponyi a függetlenségi pártban.

Budapest, dec. 31. (Saj. tud.)
Apponyi — hír szerint — holnapi, újévi beszédje alkalmával jelenteni fogja Kossuthnak hivatalosan is, hogy az országos függetlenségi és 48-as pártba belépni szándékozik. A néppárton az a vélemény az uralkodó, hogy vagy az egész párt egyesül a függetlenségi párttal, vagy pedig egy tag sem lép át. E kérdés felett véglegesen a január harmadiki értekezleten fognak dönteni.

Újévi gratulációk.

Budapest, dec. 31. (Saját tud.)
A főváros második kerületi újpártja *Bánffy Dezső* bárót, a párt vezérét az évforduló alkalmával testületileg fogja szerencsekívánataival felkeresni.

Uj osztrák miniszterium.

Budapest, dec. 31. (Saj. tud.)
Ejjel érkezett bécsi távirat jelentí, hogy a császár délben

Vadászmellények, bőr és kötött Camaschenek.

Férfi fehérmellények, fehér és színes ingek, lábravalók, háló ingek és gallérok, fehér és színes kézelők, zsebkendők, harisnyák stb.

Nagy választék legújabb nyakkendők, gallérvédők, divatos mellényekben. — Legújabb kalapok, sapkák, keztyűk, sétatobok és esőernyők.

PéNZ-, szivar- és cigarettatárczák, zsebkések, illatszerek, ruha-, haj- és magyar gyártmányu fogkefék.

Gyári áron, mivel azok tovább vezetve nem lesznek, kiárusítatnak: utazócikkék, vadászkabátok, felöltők, férfi topánok, plaidek és kocsitakarók.

ANGOL UTAZÓ PLAIDOK.

fogadta Gautsch bárót a legfelsőbb számszék elnökét hosszabb kihallgatáson. A kihallgatásnak eredménye az volt, hogy a császár elfogadta Körber lemondását és Gautschot bizta meg az új kabinet megalakításával. Hir szerint az eddigi miniszterek tárcájukat megtartják és belügyminiszternek, melyet eddig Körber látott el, Bylandt-Rheydt gróf helytartó és igazságügyi miniszternek, melyet szintén Körber látott el, Klein belső titkos tanácsos van kiszemelve.

Csatlakozás a disszidensekhez.

Budapest, dec. 31. (Saj. tud.) A tegnapi nap folyamán Jeszenszky Sándor, Lippay Géza és Szilassy Zoltán csatlakoztak a disszidensek csoportjához.

A határidőülzet.

Budapest, dec. 31. (Saját tudósítónktól.) Buzakínálat mérsékelte, véletlen gyöngye. Kedvtelen irányzat mellett 10,000 métermázsa került forgalomba gyönggön tartott árakon. Egyéb gabnanemek változatlanok. Idő: szép.

Jegyzetett déli 1 óráig, d. u. 4¹/₂ ó.
 Buza apr.-ra 10.10—11 10.12—15
 „ okt.-re 8.79—80 8.80—81
 Rózsa apr.-ra 7.90—91 7.90—91
 Zab apr.-ra 7.17—18 7.18—19
 Tengeri máj.-ra 7.60—61 7.58—59
 Repce aug.-ra 11.15—25 11.15—25

Büntetés elől a halálba.

Egy erdélyi nagykereskedő öngyilkossága.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnapi számunkban megirtuk, hogy a Brassó melletti Pürkerecen Giró Szász János tatrangi kereskedő apósa házában egy lövéssel véget vetett életének. Öngyilkosságának okát összefüggésbe hozták a házában előfordult gyújtogatással, melyet állítólag tudtával és beleegyezésével egyik szolgája követett el. A tüzesetet nyomon követte a hatósági vizsgálat és ennek következményétől félt a meggondolatlan kereskedő, mikor a halálban keresett menedéket. A Brassóban nagy feltűnést keltett esetről legújabbán a következőket írják nekünk:

Midőn a tűz kitört, telefonáltak a községből Brassóba és jelentették, hogy Tatrangon ég a Szonda Péter háza. Az első magyar általános biztosító társaság titkára, Szöllősi Etele, ily módon értesült a tüzesetről s miután tudta, hogy a kigyult épület és üzlet az ő intézeténél mintegy 63,000 koronára biztosítva van, azonnal kocsit fogadott és kiment a helyszínére. Ott körültekintve gyanusnak találta először is a tűz alakulását, a mennyiben nem olyan volt az, mint egy véletlenül támadt tűzvészé; gyanusnak találta tovább ezel kapcsolatban Giró Szász János távollétét; a mentési munkálatok közben pedig észrevette, hogy egyes helyeken petroleumba áztatott kanócok vannak elhelyezve és az áruk közül is egyik-másik petroleummal van bekenve. Ennek következtében az üzlethelyiségből kimentett árukat Szöl-

lősi Etele egy kamrába helyeztette és lepecsételtette és azonkívül vizsgálatot kért.

A vizsgálat már aznap, vagyis kedden délután megejtették és annak során olyan körülmények derültek ki, a melyek majdnem minden kétséget kizárólag beigazolják, hogy a tűz szándékos gyújtogatás következménye s a tettesek maguk a tulajdonosok. A nyomozat kiderítette ugyanis, hogy úgy az epeleten, mint lent a földszinten az üzletben a szoba falain petroleumba áztatott vattacsomók voltak elhelyezve és ugyanilyenek voltak a padozat hasadékaiba bedugdosva; a boltban a ruhák és az áruk petroleummal voltak bekenve és leöntözve, ugyanígy a szoba padlója úgy az emeleten, mint a földszinten. Egyes különböző helyeken petroleumos kannák voltak tele petroleummal felállítva.

A nyomozat ezen eredménye következtében Szonda Pétert az egyik tulajdonost azonnal letartóztatták és felügyelet alá helyezték. A másik tulajdonos, Giró Szász János ma reggel az 5 órás gyorsvonattal érkezett haza 4 napi távollét után Budapestről. A mint a történetet megtudta, ma reggel 9 órakor Pürkerecen meglátogatta testvérét, Giró Szász István községi jegyzőt és azután átment a községi jegyző lakása mellett Nagy-utca 34. szám alatt levő községi korcsmaépületbe, a melyet most állították helyre és a melyben már régóta nincs lakó, hanem teljesen üresen áll, és annak konyháján használt leghátulsó kis helyiségében követte el végzetes tettét.

A lövés hallatára többen bementek az épületbe és ott Giró Szász Jánost halva találták. A golyó nem roncsolta szét fejét, hanem állítólag megakadt abban és csak az a nyílás látható, ahol behatolt a fejbe. Ma délután tartották meg az orvos-rendőri szemlét. Azután átvittek a holttestet Giró Szász István községi jegyző lakására és ott ravatalra helyezték. Ma délből kiszállott Pürkerezre a királyi ügyészség képviselője is ez ügyben. Megemlítjük még, hogy a lakásból az értékesebb holmikat még a tüzesetet megelőzőleg Pürkerezre szállították a tulajdonosok és hogy az üzletből majdnem minden árut sikerült megmenteni.

NAPLO.

— Hírek. —

Nyílt levél

Szabó József főrendiházi tag
 ömeltóságához.

Kolozsvár, 1904. december 31.

Örömmel vettem értesülést a „Napló” tegnapi számából arról a fontos határozatról, a melyet a kolozsvármegyei szabadelvű-párt intéző bizottsága Méltóságod önálló indítványa folytán egyhangulag hozott meg.

Eszerint elhatározatott, hogy a központ részéről erkölcsi támogatásra csakis megyebeli képviselőjelöltek, az ugynevezett „helybéli” számíthatnak.

En, mint „helybéli” ember módfelett örvendek e lojalis határozatnak, annyival is inkább, mert barátaim unszolására a napokban egy alanyi költeményektől terhes verskötetet adtam ki, ma pedig felléptem képviselőjelöltnek Feilitzsch báróval szemben, a ki tudvalevőleg porosz származású lévén — mint idegen jövevény, jogtalanul élvezi azokat az előnyöket, a melyek csakis egy bennszülött „helybéli”-nek lehetnek privilégiumai.

Nem is annyira azért írom e levelet, mintha Méltóságod pártfogásáért esedezném — hiszen ez a hozott határozat értelmében teljesen felesleges — hanem mint becsületes „helybéli” komolyan aggódom

egyik kollegám: Rónay Elemér kolozsi képviselőjelölt sorsa felett.

Ó ugyanis a mulatásáról híres Bácskából származott ide, tehát nem „helybéli” és ezért nagyon sajnálnám, ha az ő neve e kis „alaki hiba” miatt kimaradna a jövő évi országgyűlés képviselőinek listájából.

Ne méltóztassanak oly szigoruak lenni és nézzék el, kérem, ezt a kis alaki hibát (hiszen Tisza Istvánnak is megbocsátták a tegnap) ha nem másért, a főispán ur kedvéért is, a kivel tudvalevőleg Rónay Elemér képviselőjelölturigen közeli rokonságban áll.

Abban a reményben, hogy Méltóságod az enyhítő körülményeket nem hagyja figyelmen kívül s az én jelöltségem elé akadályokat nem gördít —

maradtam
 helybéli tisztelettel

Manó,

helybéli képviselőjelölt.

* Az ujévi istentiszteletek. Ma az összes felekezetek templomaiban felhangzik a hálaadás a beállott új év alkalmából. — A római katolikusoknál a főtéri Szentmihály templomban reggel 6 órakor és 8 órakor csendes misét tartanak, 0 órakor pedig nagy mise lesz infulával a melyet Biró Béla apát plébános celebrál. A vallások énekeket a kolozsvári dalkör adja elő, a mely után Bodó Ferenc segédlelkész egyházi beszédet mond. Délután négy órakor vecsernyét tartanak, azután gyóntatás lesz. — Az ev. reformátusoknál a farkas-utcai templomban délelőtt 9 órakor kezdődik az istentisztelet. Egyházi beszédet Herepei Gergely tart. A magyar-utcai templomban Irsai József a Ferenc-József-utiban pedig a segédlelkész mondanak egyházi beszédeket. — Az ágostai evangélikusoknál délelőtt Grätz Mór, délután Turchányi Gyula az ánitáriusoknál pedig Ferencz József püspök végzik az istentiszteleteket.

* Személyi hir. A széki választókerület országgyűlési képviselője, Révai Mór, tegnap este Kolozsvárra érkezett.

* Szemere Miklós — széki képviselőjelölt. Szamosujvárról értesítenek: Szemere Miklós a sportsman, a ki néhány politikai röpiratával is méltó feltűnést keltett: a jövő képviselőválasztások alkalmából ellenzéki programmal fellép Szék-en. Szék mostani képviselője tudvalevőleg a kormánypárti Révai Mór, a kivel szemben Szemere győzelme majdnem bizonyos. — Itt említjük meg egyben azt is, hogy Szamosujvárt a kormánypárti dr. Gorove Lászlóval szemben Daniel Lászlót lépteti fel az Ujpárt. Az Ujpártnak nagy talaja van Szamosujvárt, mert a kormánypártot leghűbb vezéremberei is elhagyták, és az Ujpárt kötelékébe léptek be.

* Kemény tél. Az új év szomorú eseményekkel jelentette be megérkezését. A budapesti táviró utján arról értesülünk, hogy a világ minden részében nagy hóviharak voltak, a melyek óriási közlekedési akadályokat idéztek elő. Továbbá nagy szerencsétlenség érte a „Szamos” nevű hajót, végül megszakadt a távirat összeköttetésünk Angliával.

* A hivatalok tisztelgése. Mint eddig, ez idén is az összes közhi-

vatalok a hivatali előljáróknál az új év alkalmával a mai napon tolmácsolják szerencsekívánataikat. Így a városi, pénzügyi, stb. hivatalok felhasználják az alkalmat, hogy vezetőjüknek boldog újévi kívánatukkal kifejezésre juttassák ragaszkodásukat. Ez évben csupán a megyei tisztviselők kénytelenek a rendes szokástól eltérni. Béli Ákos főispán ugyanis ágyban fekvő beteg és így a megyei tisztviselőknek le kellett mondani arról, hogy vezetőjüknek közvetlenül tolmácsolják szerencsekívánatukat.

* Tóvölgyi Margit — válik. Kévesen tudják, hogy a kolozsvári Nemzeti Színház jeles drámai hősnője egy vidéki nagykereskedőnek: Czifra Jánosnak felesége. Ezek előtt bizonyára méltó feltűnést fog kelteni az a hir, hogy Tóvölgyi Margit „hymen rózsaláncaitól” igyekszik megválni. Tóvölgyi kiváló tehetsége kiragadta őt a családi élet nyugalmas fészkeből s a színpad festett világába vonzotta, mely annyi nagy és igaz sikernek tette őt osztályrészesévé. A muzsának aldozó művésznő végképen megakarja oldani azt a köteléket, mely férjéhez most már csak névleg fűzi s ezért dr. Óvári Elemér ügyvédet megbizta a válóper kereszttüvelével. Ez ügyben december 29-én volt a békéltetési tárgyalás a kolozsvári kir. törvényszéknél Szász Béla kir. ítélőtáblai bíró előtt. Minthogy Tóvölgyi a tárgyaláson nem jelent meg s ezzel demonstrálta, hogy békülni nem hajlandó: a kir. törvényszék a művésznőt férjétől itéletileg elválasztotta. Az ítéletet hivatalból a kolozsvári kir. ítélőtáblához s innen a kir. Curiahoz terjesztik fel felülvizsgálás végett.

* Az erkölcsös Kolozsvár. Tudatni illő az olvasó közönséggel, hogy Kolozsvár a mai nap beköszöntésével arra a bizonyos jobb utra tért. A fekete-könyv, melyet a rendőrségnél vezetnek, tegnap semmi rosszat nem tudott felmutatni a kolozsváriakról. Nem törtétek betörések, nem voltak ékszerrablások, nem érkeztek újabb orosz katonaszökevények, nem nyilvánítottak Tiszának mübizalmat, nem indítottak új lapot, szóval nem történt semmi olyan esemény, melyet a közérkölciség rovására felirhatnánk. Üdv és boldog újév a megjavult Kolozsvárnak.

* „Erdélyi Általános Takaré- és Hitelszövetkezet” cég alatt új pénzügyintézet alakult városunkban és kezdte meg a működését. Ez intézet a banküzlet minden ágát fogja kultiválni, de legfőképp a közönséget takarékosagra, illetve tekegyűjtésre rendkívüli buzdító koronás kötelező heti betét ágazatot szándékozik úgy Kolozsvárt, mint országgr-zünk minden vidékén erősen felkarolni és forszirozni s ha tekintetbe vesszük, hogy a szövetkezet programjába 10—20 koronás kis kölcsönök nyújtását (tisztviselőknek, fizetési izeikre) is felvette és ezek után csak a megfelelő időre szóló rendes kamatokat fogja szedni, tehát tisztviselőinket az apró kölcsönöket óriási kamat mellett nyújtó lelketlen emberektől fogja megmenteni: mondhatjuk, hogy az intézet hézagpótló lesz és valóságos missziót fog teljesíteni. A szövetkezet élén, mint vezérigazgató Radó Elek áll, kinek eddigi

multja, agitálása és szakértelme kellő garanciát szolgál arra, hogy az intézetet a közönség által megkedveltetni és minél jobban pártoltatni fogja.

* **A fiúmei kávébehozatali társaságnak** lapunk mai számában közölt „Az „Ebro“ rakomány” című tudósítására felhívjuk a közönség figyelmét. A fiúmei kávébehozatali társaság egy nagyszabású tekintélyes vállalat, amely ezen a téren egyike a legkiválóbbaknak. A fiúmei kávébehozatali társaságnak Kolozsvárt is van egy fiók telepe Mátyás király-tér 12 szám alatt, amely a fogyasztó közönség igényeit készségesen és legnagyobb megelégedésre hajlandó kielégíteni ajánljuk a céget a közönség figyelmébe.

Törvénykezés.

Egy kolozsvári kályhagyáros bűnpöre.

Kozelt szabadon bocsátották.

— Saját tudósítónktól. —

— dec. 31.

Mint köztudomású, október folyamán Kozel F. József kolozsvári kályhagyáros, a kinek a Magyar-utcaban régebben virágzó üzlete volt, — csődöt jelentett be a törvényszékhez. A törvényszék a csőd-eljárást be is vezette ellene, de Kozel, a mit csak kezéhez kaphatott megmentett és mindent magával vitt Csehországba, a hova elszökött. Az ügyészség vétkes bukás címén megindította ellene a bűnügyi eljárást és Kozelt köröztette. A személyleírás nyomán Józsefstadtnban az ausztriai rendőrség le is tartóztatta Kozel F. Józsefet és kiadta Magyarországnak. Két hónappal ezelőtt történt a letartóztatás és a vizsgálóbíró azonnal vizsgálati fogságba helyezte a letartóztatott vádlottat.

Kozel ügyvédje által a szabadlábra helyezés iránt felfolyamodott, de a vádtanács december 24-én tartott ülésében elutasította a felfolyamodást és így Kozel továbbra is fogságban maradt. Ma aztán fordulat állott be bűnügyben. A királyi ítélőtábla tanácsa ugyanis megsemmisítette a vádtanács végzését és Kozel azonnali szabadlábra helyezését rendelte el. Ennek értelmében aztán Gócs Jenő vizsgálóbíró felhívta a fogházból Kozelt és felolvasta neki a tábla végzését, mely szabadságát visszaadja.

A magyarul rosszul beszélő ember nem értette meg a hivatalos stílusból, hogy mit olvasnak fel előtte és kérdőleg állott a bíró előtt, a ki látva a zavart, megmagyarázta a szerencsétlen embernek, hogy szabadságát visszanyerte.

Kozelt annyira meghatotta ez az értesítés, hogy zokogásba fulladtak szavai. Kezet akart csókolni a vizsgálóbírónak és nem akarta se-hogy sem elhinni, hogy ismét szabad.

Végre azonban mégis magához tért és tántorogva hagyta el a buslakóhelyet, a hova oly szomorú emlékek fűzték és mint szabad ember reménykedve várja a törvényszék végérvényes ítéletét, a mely felmenti a vád alól.

A legöregebb kolozsvári csőd.

— Saját tudósítónktól. —

Az Urnak születése után az 1891-ik évben verőfényes őszi reggelen, arra ébredt meg Kolozsvár város közönsége, hogy lakóinak száma egy disznó nagykereskedővel kevesebb lett. Lévy Antal volt az, a ki ezt a statisztikai változást okozta. Miután cirka 800 ezer koronára rugó adósságot csinált, bucsut sem mondva megszökött, azaz törvénykezéssel szólva: „ismeretlen helyre távozott”. Ennek az esetnek a híre mint mondani szokás, futó tüzként terjedt el a városban s a kolozsvári pénzügyek kénytelenek voltak fizetés helyett megelégedni az ovatolással megbízott kir. közjegyzőknek azzal az okiratba foglalt válaszával: „Lévy Antalt hon nem találván, neki a váltót fizetés végett be sem mutathattuk”.

A hitelezők ekkor a megszökött kereskedő ellen csődöt kértek, mit a kolozsvári kir. törvényszék el is rendelt. Ezzel egyidejűleg elrendelte a törvényszék a csődöt *Hut-flesz* Károly ellen, a kinek a legregibb banküzlete és jól jövedelmező kereskedése volt a kolozsvári piacon s kit Lévy jelentékeny összegekig megkárosítván kénytelen volt fizetéseit beszüntetni.

A csődeljárás rendjén kintunt azután, hogy Lévy Antal passzívái illetve a tömeg ellen bejelentett követelések mintegy 800 ezer koronára rúgnak, míg ezzel szemben az aktívák alig tesznek ki 100 ezer koronát. A hitelezők közül a Pesti Kereskedelmi Bank egymaga több mint 380 ezer koronával, a kolozsvári pénzügyek pedig több mint 200 ezer koronával voltak érdekelve. A Pesti kereskedelmi bank elárvereztette a csődtömegbe belel-tározott s a kőbányai sertés telepen levő 1610 darab hizó diszót s ennek 126.000 korona vételárát követelése részbeni törlesztésére fordította, azon a jogcímen, hogy ezeket a disznókat Lévy a banknak kézi zálogul adta át. A Pesti kereskedelmi bank bejelentett követelését a csődbíróság nem ismerte el s a bankot perre utasította, egy-szersmind utasította a választmányt, hogy a bank ellen megtámadási pert tegyen folyamatba s az 1610 darab disznóra nézve létrejött jog-ügyelet hatályalanítsa s ezáltal az ezek vételárában befolyt 126.000 koronát a hitelezők részére mentse meg.

A perek meg is kezdődtek s bárha *Haller Rezső* tömeggondnok a perek gyors és eredményes le-folyása céljából mindent elkövetett: eddig még csak az egyik per nyert jogérvényes befejezést. A Pesti Kereskedelmi Bank által bejelentett követelés elismerése iránt a kolozsvári kir. törvényszéknél indított perben ugyanis a bíróságok a bank javára döntöttek, kimondván, hogy a bank követelése, a többi bejelentett követelések sorrendjében, szintén kielégítendő. Ebben a perben az a fátum érte a kereskedelmi bankot, hogy pénztárosa, kit a perben tanuként feladott s kinek eskü alatti kihallgatását a törvényszék el is rendelte, nagyobb összeg elikkasztása után Amerikába szökött. Ez is hátráltatta a per befejezését, mert a megszökött tanu helyett feladott bizonyíték bevitelét a csődtömeg ellenezte s ebben a kérdésben az összes fórumok döntését meg kellett várni.

Most, hogy ez a per végleg eldőlt: remény van, hogy a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéknél a bank ellen indított megtámadási per is csak véget ér. Ennek a pernek iratai ugyanis az első perhez voltak csatolva s emiatt lehetetlen volt abban határozni. Most már a tanuk kihallgatásán van a sor s remélhetőleg az új első felében a törvényszék meghozza ítéletét.

A csaknem másfél évtized óta húzódo csődügyben most jelentékeny mozzanat állott be. Lévy Kolozsvárt és Szamosfalván levő vagyonának értékesítése következtében befolyt összegből 70.000 korona most már felosztás alá kerülhet s így a hitelezők legalább hozzájuthatnak az elveszett fejsze nyeléhez. A felosztási tervezetet a tömeggondnok már be is terjesztette a törvényszékhez s az efeletti társ. 1905. évi január 3-án délelőtt fog megtartani dr. *Jékey* Dániel kir. törvényszéki bír. csődbiztos előtt. Ha a felosztási tervezetet a hitelezők elfogadják s a törvényszék helybenhagyja: a 70 ezer koronát a hitelezők elismert követeléseik arányában a tömeggondnoktól felvehetik. Ezzel az összeggel a hitelezők, követeléseiknek 80%-ához jutnak.

A csaknem 15 év óta tartó esőd-ügyben ez az első felvonás, mely a hitelezőknek örömet szerez, ha ugyan a kapandó quóta elég lesz felmerült költségeiknek fedezésére? Hogy a csődügyi mikor fog teljes befejezést nyerni: azt emberi számítással előre meg mondani nem lehet.

MULATSÁG.

Jubileumi ünnepély. A magyar-utcai róm. kath. iskolák növendékei ma és január 6-án délután a szep-
lőtlen fogantatás 60 éves évfordu-
lója alkalmából jótékonycélu jubi-
leumi ünnepséget és színelőadást
rendeznek. Az ünnepélyen a nö-
vendékek Gaál Mózesnek „Lucza

napján” című egyfelvonásos vigjá-
tékát és Erdősi Károlynak „Félszá-
zad határain” című ünnepi képét
adják elő. A két darab szereplői:
Sztankovics Albert, Halász Maris-
ka, Majer Misi, Rózsa Ilona, Hen-
csel Ilona, Hambrik Erzs, Jagamos
Róza, Hersch Ida, Weisz Rezsinka,
Körösy Piroska, Felsen Dóra, Tu-
rós János a sztpéteri énekhar tag-
jai. Kerekes Margit, Kerekes Ida,
Farkas Sándor, Halász Annuska,
Balaskó Juliska, Olescher Ida, Rá-
rok Lujza, Gyirán Erzs, Martinov-
ics Ilka, Osváth Karolina, Fábán
Erzs, Fazakas Ilona, Keller Anna,
Makaria Ilona, Desbordes Ilona,
Vrannai Margit, Borsai Eszti, Pauer
Józsa, Károly Róza. — Az ünne-
pélyt a szentpéteri fiu iskola tan-
termében a szentpéteri templom ja-
vára rendezik.

Színház — Művészet.

A színházi zenekar kérdése.

A *Napló* mult hó 25-ik számában
aggodalmunknak adtuk kifejezést a
miatt, hogy dr. *Janovics* Jenő a ko-
lozsvári Nemzeti Színház igazgatója
a színházi zenekart honvédezenekar-
ral gondolja helyettesíthetni. S bár-
mennyire is bizalommal néz velük
együtt a közvélemény az új igazgató
működése elé, a zenekar kérdése-
nek ilyen módon való megoldását
sehogysem fogadhatjuk megnyug-
vással.

Megerősített bennünket ebben a
hitben az alábbiakban közölt levél
is, melyet főleg azért bocsájtunk a
nyilvánosság elé, mert a magyar ze-
nések országos egyesülete, mint eb-
ben a kérdésben mindenesetre hiva-
tott tényező, nemcsak hogy magáévá
teszi álláspontunkat, de ennek a kér-
désnek a megoldásánál oly erkölcsi
garanciákat vállal, melynek értékét
kicsinyelni nem lehet és hisszük is,
hogy *Janovics* igazgató ezek után
mégis csak a külön színházi zene-
kar szervezése mellett fog dönteni.

Az érdekes levél különben követ-
kezőleg hangzik:

Nagyságos Főszerkesztő ur!

Engedje meg, hogy a magyar ze-
nések Országos Egyesületének ne-
vében őszinte köszönetemet fejezzem
ki azért a kitünő, tárgyilagos s emi-
nenter hazafias cikkért, mely a *Napló*
25-iki számában a kolozsvári zene-
kar kérdésének tárgyában megjelent.

Kérjük Nagyságod további kegyes
támogatását ebben az ügyben s gon-
dunk lesz rá, hogy Erdély fővárosa
az ottani közönség magas nivójának
megfelelő civil zenekart kapjon. Ha-
zafias üdvözlettel és mély hálával
kész szolgálja, *Sztojanovics* Jenő a
magyar zenészek országos egyesüle-
tének elnöke.

Ujév napján délután *Verő György*
rég nem adott népszimtművét, a
„Menyecskék”-et adják a hármás
fő női szerepében *Károlyi* Leoná-
val. Mellette: *Kassai*, *Székely*, *Mé-*

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy *Wesselényi*
Miklós-utca 13. szám alatt, a mai követelményeknek megfelelően berendezett

≡ vízvezetékszerelő üzlet ≡

nyitottam. Elvállalom: fürdőszobák, szagtalan klotzetek és közutak szivattyú-
felszerelését, melyeknek pontos javításáért felelősséget vállalok.

Szakmámat 20 éven keresztül Budapesten, mint önálló szerelő folytattam
és Kolozsvárt 8 évig nagyobb vállalatoknál dolgoztam.

Mindennemű munkákat saját magam végzek, ugyisintén mindennemű lég-
szesz- és villanycsengő-felszerelést és javítását pontosan és legjutányosabb árban.

==== Egy évi jókarban tartásért: =====

1 clozett után . 6 korona	1 földalatti fölzáró főcsap
1 kagyló után . 3 korona	után 8 korona
1 közkut után . 5 korona	1 fürdő után . . 8 korona

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezik

Szücs János,
vízvezetékszerelő vállalkozó.

száros, Szentgyörgyi, Dezséri, Szegő, Horváth Paula, Gál Janka, Laczkó Aranka, Nagy Imre lesznek az előadás főszereplői.

Az ember tragédiája. Madách drámai költeménye kerül színre új év napjának estéjén, páratlan számú béreltszínhelyben. A három fő alakot: Tótvölgyi Margit (Éva), Szakács (Ádám) és Szentgyörgyi (Lucifer) játssza, de mellettük csaknem az egész személyzet részt vesz az előadásban.

Svnhákok. Zierer nagy operetteje hétfőn hatodsor kerül színre az eredeti szereposztással.

Ünnepi előadások. A pénteki ünnep alkalmából két előadás lesz. Délután Herczeg Ferencz drámáját, az „Ocskay brigadéros“-t adják, este pedig Suppé rég nem adott operettje „A modell“ kerül színre Károlyi Leonával a címszerepben.

Jdegenek naplója.

Kik érkeztek tegnap Kolozsvárra?

Nem-York szálloda. Révai Mór országgyűlési képviselő Budapest, Landtsberger Ernő irodafőnök Budapest, Szauner Lajos birtokos Oláh-Setye, Hecht Dezső nagykereskedő Budapest, Kaschnuj Károly kereskedő Budapest, Breitner József ügynök Nagyvárad, Halmos Viktor főgimn. tanár Kassa, Halmos István főgimn. tanuló Kassa, Hüti A. tanítónő Jánosháza Saiváry Béla s. fogalmazó Kolozsvár.

Központi szálloda. Bichigern Vazul tanár Naszód, Riszdorfer Lajos jószágigazgató Mező-Hegyes, Fábiny Lajos honv. százados Szeged, Rohay Emil utazó Budapest, Ernest Mariska utazónő Budapest, Martonfy Vilmos magánzó Zala-Egerszeg, Máj János kereskedő Budapest, Schwarcz Fülöp kereskedő Bécs.

Panonia Feszt-szálloda. Vorobisz Kálmán utazó Budapest, Folyovics József jogszigorló N.-Enyed, Krisztián főhadnagy Budapest.

Blázini-szálloda. Katona Izsák kereskedő Beszterce, Hernáld Gyárfásné Karánsebes, Geréby György joghallgató Debreczen, Friedmann N. fűrészgáros Kis-Demeter, dr. Gál Endre ügyvédjelölt Kolozsvár.

Főszerkesztő: DR. ÓVARI ELEMÉR.
Felelős szerkesztő: SZÁSZ ÖDÖN.
Kiadó: „NAPLÓ“ hirlapkiadó-vállalat.

NYILTTÉR

Igen tisztelt vendégeimnek és jóakaróimnak

BOLDOG ÚJ-ÉVET

kíván

Rónai Testvérek
Európa kávéház,

ŐSZI ALBERT

ékszer és óra nagy-raktára, Kolozsvárt, Wesselényi M.-u. 2. nagy választék ezüst árukba. — Javítások felvállaltatnak. —

1500 koronát kereshetnek meg havonként intelligens, jó fellépésű egyének (nők is) egy nagyszabású új irodalmi vállalat terjesztésével. Korvin Mátyás Erdélyi könyvkereskedő Részvénytársaság Kolozsvárt Deák Fer.-u. 21.

Kalapkészítő műhely.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Kolozsváron Széchenyi-tér 17. szám alatt kalapkészítő műhelyt nyitottam.

Elvállalok kalap újjaalakítást, tisztítást és cilinder vasalásokat és minden e szakmába vágó munkákat jutányos áruk mellett.

Midőn a n. é. közönség becses párfogatát előre is kérem, bátorodom megemlíteni, hogy eddig is Kolozsvárt, Széchenyi-téren egy kalap üzletben öt éven át, a közönség legnagyobb meglepedésére dolgoztam és ezt érdemelnem ezután is igyekezni fogok.

Tisztelettel:

SZABÓ JÁNOS, kalapos.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a főtéren levő

„Pilseni ős-forrás“
sörözősarnok és étterem vezetését
1905. jan. 1-én átveszem.

Midőn a nagyérdemű közönség szives párfogatáért esedezem,

vagyok

kiváló tisztelettel

Jauauschek Vilmos

Stolcz Vincze

aranyműves

Mátyás király-tér 12. sz.

Készít új munkákat, átalakításokat valamint javításokat.

Ékszert, zálogjegyeket, tört aranyat és — ezüstöt vesz. —

JÓKAI-KÁVÉHAZ

Jókai-utca 4. szám.

A mulató-közönségnek legjobb és legszebb találkozó helye.

Heimann Sándor,
tulajdonos.

A nagyszebeni

Általános Takarékpénztár

sz. jelzalogkölcsonőket, félévi (tökét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre, és pedig a következő feltételek mellett:

A 4¹/₂% kamattal mellett 50 évi törlesztésre: kölcsön legkisebb összege 30 000 K. — A törlesztés 100 fél-évi részletben történik; a fél-évi részlet minden 1000 K után — 26 K 11 f.

B 5% kamattal mellett 50 évi törlesztésre: a kölcsön legkisebb összege 20 000 K. — A törlesztés 100 fél-évi részletben történik; a fél-évi részlet minden 1000 K után — 27 K 16 f.

C 5¹/₂% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 10 000 K.

a) 41 évi törlesztésnél (82 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 29 K 60 f.

b) 35 évi törlesztésnél (70 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 31 K 08 f.

D 5¹/₂% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 2000 K.

a) 40 évi törlesztésnél (80 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 31 K 84 f.

b) 25 évi törlesztésnél (50 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 37 K 47 f.

c) 10 évi törlesztésnél (20 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 65 K 05 f.

E 6% kamattal mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.

a) 32 évi törlesztésnél (64 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 34 K 98 f.

b) 23 évi törlesztésnél (46 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 39 K 81 f.

c) 18 évi törlesztésnél (36 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 45 K 05 f.

d) 15 évi törlesztésnél (30 fél-évi részlet) a fél-évi részlet minden 1000 K után — 50 K 09 f.

Az A. alatti kölcsönök csak föld-birtokra, a B. C. D. és E. alattiak házakra is adhatók; valamennyi kölcsön — az egyszerűmindentkorra 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki. — Kölcsönkérvényeket átvesznek Kolozsvárt dr. Dobai Ferenc ügyvéd és Kauntz József ur (Ferenc József-ut 17. sz.)

REGÉNY.

A két vérfolt története.

Bűnügyi elbeszélés.

Írta: A. Conan Doyle. 7

— Nagyságod nagyon kényes helyzetbe hoz. Kérem foglaljon helyet, és mondja meg mit kíván; de én attól félek, hogy nem tehetek semmi határozott ígéretet.

Ő át siklott a szobán és háttal az ablaknak, ült le. Királynői megjelenés volt — magas, kecses és rendkívül nőies.

Holmes ur, mondá és fehér keztyűs kezeit folyton szorongatta, míg beszélt, nyíltan akarok beszélni ön-vel abban a reményben, hogy ez arra indítja, hogy viszont ön is őszintén fog szólni. Tökéletes bizalom uralkodik férjem és én között egy dolgot kivéve. Ez a politika. Erről nem beszél, mintha aj-

ka be volna pecsételve. Már most észrevettem, hogy mult éjjel rendkívül szomorú eset történt házunkban. De miután a dolog a politikához tartozik, férjem visszautasít és nem méltat tökéletes bizalmára. Pedig az fontos, fontos mondhatom, hogy én teljesen megértsem. A politikusokat kivéve, az egyetlen ember, ki a valódi tényállást ismeri. Könyörgöm önnek, Holmes ur, mondja meg világosan, hogy mi történt és hogy mire vezet ez. Mondjon meg mindent, Holmes ur. Megbízója érdeke ne hallgattassa el önt, biztosíthatom, mert legtöb-
bet az használna neki, ha belátná, hogy engem beleavatott bizalmába. Mi volt az a papír, a mit elloptak?
— Asszonyom, arra felelni, mit ön kérdez, lehetetlen.

Felsőhajtott az asszony és kezeibe temette arcát.

— Beláthatja, hogy ez így van, asszonyom. Ha a férje jobbnak látja, ön előtt homályban tartani a dolgot, tehetem-e én, ki a tényállást a hivatalos titoktartás pecsétje alatt tudtam meg, hogy megmondjam azt, mit ő megtagadott? Nem helyes, ha ezt kéri. Ő az, kitől megkérdezheti.

— Már kérdeztem. Önhöz, mint utolsó segédforráshoz, fordultam. De a nélkül, hogy valami határozott mondana, Holmes ur, nagy szolgálatot tenne, ha egy pontról felvilágosítana.

— Mi az, asszonyom.

— Fog férjem politikai előhala-

dása szenvedni ez incidens miatt?
— Bizony asszonyom, ha csak rendbe nem jön valamiképen, úgy nagyon szerencsétlen következményei lehetnek.

— Ah! Sebesen vett lélekzetet, mint a kinek kétségei eloszlottak.

— Még egy kérdés, Holmes ur. A férjem egy kijelentéséből, melyet a szerencsétlenség első rázkódtatásakor ejtett ki, megértettem, hogy rettenetes következményei lehetnek az államra nézve is, ha az irat elvész.

— Ha ő azt mondta, akkor én sem tagadhatom.

— Milyen következményei lehetnek?

— Asszonyom, már megint többet kérdez, mint a mire válaszolhatok.

— Akkor nem veszem tovább igénybe idejét. Nem rosszalhatom Holmes ur, hogy nem beszélt nyíltabban, ön pedig bizonyos vagyok benne, nem fog rosszat gondolni felőlem, mert férjem akarata ellenére is szeretnék bajaiban résztvenni. Még egyszer kérem, hogy ne szölgön semmit látogatásomról. Visszanézett ránc az ajtóból és így nekem egy utolsó emlékem maradt szép, bánatos arcáról, rémült szeméről és összeszorított ajkairól. Azután elment.

— Nos Watson, a szép nem az ön szakmája, mondá Holmes mosolyogva, mikor a ruhák fodra eltűnt és az utcaajtó becsapódott. Mi értelme volt a szép asszony látogatásának? Mit akart voltaképpen?

— Az ő előadása elég világos és aggodalma nagyon természetes.

— Hm! Gondoljon külsejére, Watson módorára, elfojtott izgalomára, nyugtalanságára, kitartására, melylyel kérdéseit intézte. Emlékezzék, hogy olyan körből származik, a hol nem egy könnyen mutatják felindulásukat az emberek.

— Bizonyosan nagyon fel volt izgatva.

(Folytatjuk.)

Az „Ebro“ rakománya.

A „Wilson Line“ gőzöse: *Ebro*, ma reggel 6 órakor vetett horgonyt a III. sz. tárház előtt, hogy a Port-Saidban s a hollandi kikötőkben felvett Magyarországnak szóló árukat itt kihajózza.

Érdekes története van e rakománynak, melyről még néhány héttel ezelőtt biztosra vették, hogy elpusztult a „Victoria“ nevű gőzessel együtt, mely ezen árukat — nagyjából kávé — Indiából és Kubából Port-Saidig szállította. A vészir onnét támadt, hogy a „Victoria“ melynek már október 25-ikén Port-Saidba kellett volna lenni, még november 3-án sem adott életjelet magáról. Megállapították, hogy a hajó augusztus 6-án hagyta el kubai Santjagó kikötőt s onnét egyenesen Soerabajába ment, hova szeptember 9-én szerencsésen meg is érkezett. Itt 31.000 zsák kávé rakott Havre és London részére. Szept. 16-án indult a hajó Bombayba s innét Port-Saidba, hova okt. 25-ére várták a „Victoriát“. November 3-án érkezett Fiuméba a hír, hogy a „Victoria“ elpusztult. E szerencsétlenség annyiban érdekelt a fiumei piacot, mert kereskedői körökben köztudomású volt,

hogy ezen a hajón egy helybeli cégnek: a Fiumei Kávébehozatali Társaságnak nagyobb mennyiségű kávéja van és pedig a legdrágább és legdrágább fajokból, s ha a rakomány tényleg elveszett, ugy a cég képtelen lett volna szállítási kötelezettségeinek eleget tenni, amiből pedig nagy veszteségei támadtak volna. November 4-én új hír érkezett, melyben jelezték, hogy a „Victoria“ sérülten bár, de Port-Saidba érkezett. Itt aztán kitudódott, hogy a hajót tényleg baj érte és pedig könnyen végezhető válható, amennyiben eltört a kormánykészülék, ami pedig nyílt tengeren a legnagyobb baj, mely hajót érhet, miután még kisebb szerű vihar is tönkretetheti. Szerencsére az időjárás pompás volt, de így is nagyon eltért eredeti utirányától a „Victoria“.

Az óriási gőzös 9 napi valósággal csatangolt a tengeren, a nélkül, hogy képes lett volna irányt vágni magának s arra ment, amerre a hullámok sodorták. Közepes vihar ha támad, ugy a hajó menthetetlenül elpusztul. A kilencedik napon végre egy dán hajó észrevette s ez aztán lassu menetben Port-Saidba vontatta. A dán hajó ezen műveletért az érdekelt biztosító Társaságtól 240.000 koronát kapott.

Persze senki se örült jobban a

szerencsés menekülésnek, mint a Fiumei Kávébehozatali Társaság, amely végre sok viszontagságok után megkapta áruit, s így szállítási kötelezettségének is képes megfelelni. A Társaság főnöke már napokkal ezelőtt felhívta figyelmünket az érkező érdekes rakományra, s ma reggel kodakunkkal ki is mentünk, ugy a hajót; mint annak rakományát megöröksítük és bemutatassuk olvasóinknak. Az előtérben áll az „Ebro“ míg a mölön a már kirakott kávé egy része s mellette a vasuti kocskák, melyek majd a belföldre továbbítják.

A hajótól a „Fiumei Kávébehozatali Társaság“ helyiségeibe nemtünk, hol a főnök szíves volt az érkező kávé fajokról érdekes magyarázatot adni. Ami finomat és szépet Kuba és India termel együtt lehetett látni. A zsákok mellett, melyek sárga Menadó kávékat tartalmaztak, hordók álltak, Soemanik kávékkal teleten. Furcsa fonatu fardokból igazi, valódi Mocca-illat áradt, míg a ládáknak gondosan elzárva Soerabajai kávék feküdtek. A legértékesebb volt mind között 2130 zsák valódi Potosi Kuba, nemcsak azért, mert ez a legdrágább faj, hanem mert e fajból jövő év augusztusig egy szemét sem lehet már beszerezni. A másik érdekes-

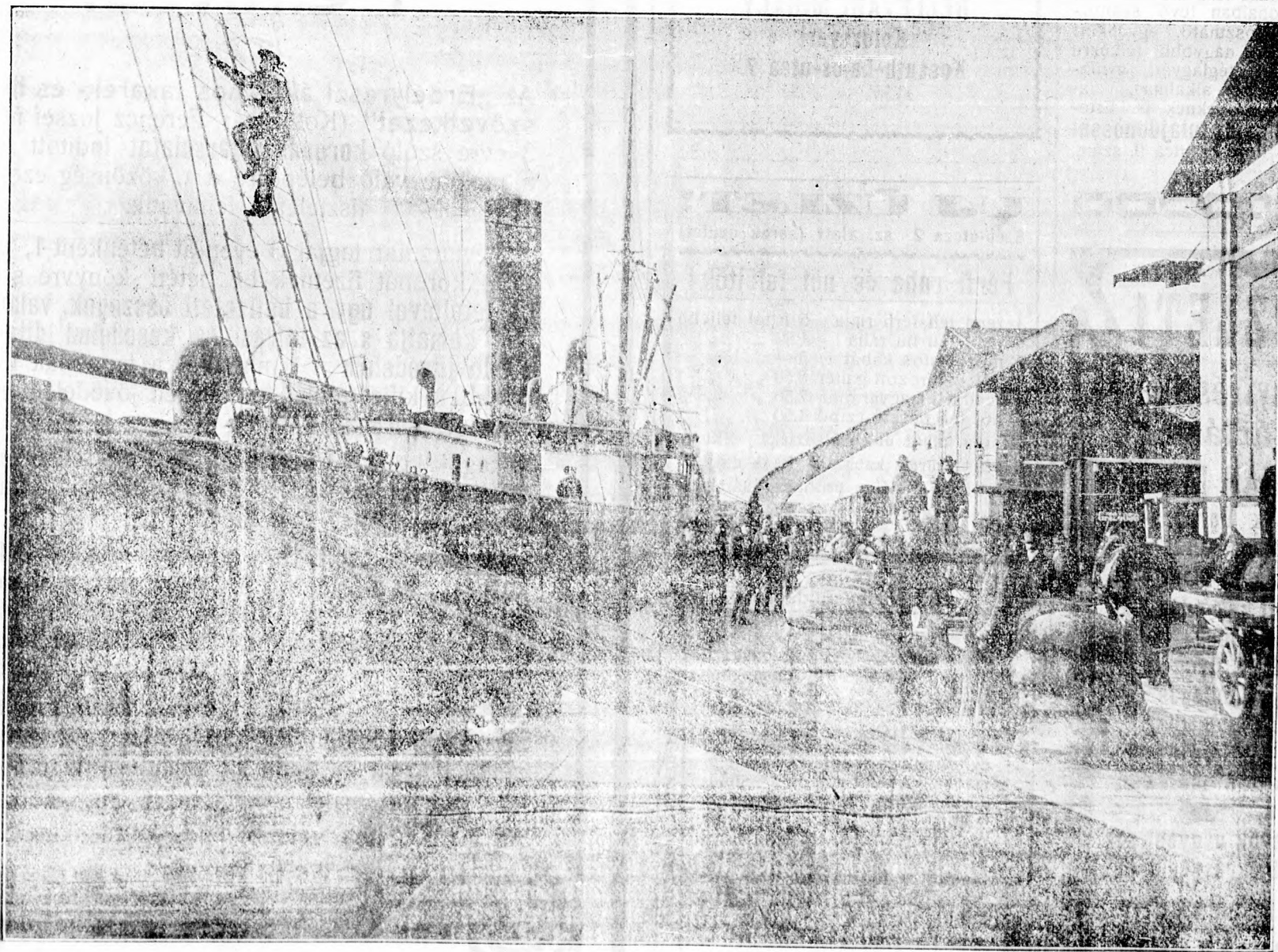
sége a rakománynak egy „Mocca-faj“, melyet bár Indiába termelnek de mégis finomabb az Arab árunál, s nincs benne egy törött szem se, mely nélkül pedig arab Moccat lehetetlen kapni. Amig ezen érdekes magyarázatokat hallgattuk, addig a Társaság igazgatója a frissen érkezett kávékból már pörköltet is, s mire visszakerültünk az irodába már ott várt bennünket készen: Kuba és Soerabajai legkiválóbb terméke, fekete kávé csészékbe. A kellemes kávé illat megtöltötte a helyiséget s tán még kávé senkinek se izlett ugy, mint a jelenlevőknek. Először egyedül, aztán vegyítékbe izleltük a fajokot, melyekből a Soerabajai vegyíték vált ki különösen, s melyről elmondhatjuk, hogy jobbat még igazán nem ittünk. Valóban kár, hogy az országban még nem mindenütt tudják, hogy létezik egy magyar cég, melynek kávékeverése egyszerűen felülmúlhatatlan. A ma érkezett kávék legnagyobb része nem kerül nagyban eladásra, hanem 5 kilós csomagokban lesznek szétküldve, s megvagyunk róla győződve, hogy a fogyasztó közönség, aki ezen kávékat kapja, ép oly elragadtatással fog e kávékról nyilatkozni, mint mi, akik már megízleltük.

Dr. Füzesséry

„A Fiumei Kávébehozatali Társaság“

KOLOZSVÁRI FIÓKTELEPE

Mátyás király-tér 12. sz. (Bittó Rezső kereskedése mellett.)

A Virág-léle „Fiumei Kávébehozatali Társaság“ részére érkező kávé kihajóztatása.

1494-1904. végrh. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a morgatheni cs. kir. járásbírósnak 1904. évi C. III. 37017 számú végzése következtében Náthán Salamon ügyvéd által képviselt Leopold Walter javára Máyer Géza és neje ellen 180 kor. 13 fill. s jár. erejéig 1904. évi szept. hó 30-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján le- és felül foglalt és 3071 kor. 80 fill.-re becsült következő ingóságok, u. m.: butorok, nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a Kolozsvár városi kir. járásbírósa 1904. évi VI. 1464/3. számú végzése folytán 180 kor. 13 fill. tőkekövetelés, ennek 1904. évi május hó 22 napjától járó 6 százalékos kamatai, váltódíj és eddig összesen 41 kor. 57 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Kolozsvárt, Monostori-u. 23. szám alatt az alperes lakásán leendő eszközölésére 1905. évi január hó 11-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108 §-ai értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik. Kelt Kolozsvárt, 1904. évi decz. hó 21-ik napján.

Papp Jenő,
kir. bír. végrehajtó.

Eladó házastelkek, szőlők és szántóföldek!

1. Dézma-utca és Pap-utca sarkán tíres telkek egészben vagy részletekben.
2. Rudolf-út 31. számú házastelkek egészben vagy részletekben.
3. Árpád-út 8-ik számú házastelkek, pék-üzlettel.
4. Magyar-utca 83. számú házastelkek, pék-üzlettel nagy kerttel, gazdasági épületekkel.
5. Nádas-terében egy drb. szőlő a közép lábban.
6. Brétfő- és Nádas-tere szőlők alatt uthosszában egy vonalban levő szántóföld, 40 telkre felosztható, egyenkint 222 négyszögölre, sőt nagyobb telkekre is felosztható, vasuti, téglagyári, gyufagyári munkásoknak igen alkalmas, valamint a külvárosi földeseknek is. Értekezhetni: Rucska Lajos tulajdonossal Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 9. szám.

ÚJ ÜZLET!

Karácsonyi és újévi bevásárlásait

a **FRIEDMAN M.-féle** üzletben Deák Ferencz-utca 5 szám alatt.

== szerezze be. ==

Zománczott kék edényekben nagy választék konyhaberendezések, üveg-árak, china-üzst különlegességek ugyazint sok más dísz tárgyak stb. — Vidékre megrendelések pontosan eszközöltenek.

Nagybani vevők nagyobb ár- engedményben részesülnek.

Pontos kiszolgálás!

SZOLID ÁRAK!

SZÉCHENYI KÁVÉHAZ

Széchenyitér 27. szám alatt
kényelmes mulatóhely

legjobb minőségű borok és kőbányai sörök ugyazint hideg büffe kapható. — Számos látogatásért esedez

JÓZSA BENJÁMIN
tulajdonos.

Eladó

egy házas telek a monostori utcában.

Ujonnan épült, 7 szoba, 2 konyha, fürdőszoba és mellékhelyiségekkel, nagy gyümölcsös kerttel

15,500 koronáért.

4000 kor. készpénz,
a többi amortizált kölcsön.

10 évig adómentes.

Értekezhetni a kiadóban.

Cégtáblákat

Üvegre, vászonra és bádoglemezre igen olcsó árak mellett készít

BELLEVÁRI MIHÁLY
Kolozsvárt
Kossuth-Lajos-utca 7.

ÚJ ÜZLET!

Szép-utca 2. sz. alatt (sarok épület)

Férfi ruha és női felöltők!

1 rend téli férfi ruha	5 frittól feljebb
1 rend téli fiu ráha	1.80 „ „
1 női divatos kabát	5- „ „
1 női vattirozott gallér	6.50 „ „
1 rend téli magyar ruha	7.50 „ „
1 női téli posztó czipő	1.50 „ „

Hosszu kabát dus választék! — Kurta bundás szörme kabát. — Boák dus választékban. — Egy próbabevásárlással tessék meggyőződni. Tisztelettel

Klein R. és Társa.

Uj szücs-üzlet Budapestről.

Tisztelettel tudatjuk a n. érd. közönséggel, hogy Kolozsvárt, Jókai-u. 2. sz. a. egy dusan berendezett

szücs-üzletet

nyitottunk és azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a legmagasabb igényeknek is megtudunk felelni. Elvállalunk e szakmába vágó mindennemű szörme munkákat, átalakításokat és javításokat a legjutányosabb árban. Kész női garnitúrák is kaphatók.

Szíves pártfogást kér

Józsa J. és Társa

Uj szücs-üzlet Budapestről.

PFERSCHY J.

ÉTTEREM

Deák Ferencz-u. 8. Telefon 126. Kifűnő magyar konyha. — Erdély hegyaljai borok házon kívül is bármily kicsi mennyiségben szállítottnak. A világhírű Pschorr-bräu-sör kimérési helye.

Tisztelettel **PFERSCHY J.**

Gobelin, smyrna, északi és hosszúöltésű

kézimunka-ujdonságok

kalotaszegi vásznak, összes szövetek és fonalak.

Előnyomda.

ÁKONTZ SÁNDOR

— Kolozsvárt, szoborral szemben. — (Alap. 1830.)

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrévi, rózsamáli stb. a Benigni pinczéből palackozva és hordóval olcsón eladók.

Asztali borok 90 fillér, 1 kor. 20 fillér árban üveggel együtt literenként ugyanott kaphatók. Rendelés házhoz küldetik. — Telephon szám 531. Üvegek visszavétnek.

Telefonsz. 538. — Telefonsz. 538.

Banács Flórián cukrász,
Kolozsvár Wesselényi Miklós-utca 14.

Ajánlom lakodalmakra való tortáimat. Vidékre ingyen csomagolás.

Továbbá:	Továbbá:
Czukorkáimat	Kifűnő Ligörjeimet
Párizsi süteményeim	és Thea,
Fagyalt	Csokoládé és
Parfi	Tejes-kávémát,
Krémek	a legjutányosabb ár
Szulczok.	mellett.

Olvassa és csodálja!

Teszler Károly divatkereskedőnél Wesselényi-Miklós- (Hid)- utca 11. sz. alatt,

mai naptól fogva eiadásra kerülnek: Remek tenisz flanelk 14, 16 kr. — Zefírek, kartonok, szatínok és batiszok 9 krajczártól kezdve. — Legújabb divatu barchetek 13, 19, 25, 30 kr. — Valódi francia flanelk, legdivatosabb dessinekből 25, 30, 35 kr. — Dupla széles ruhaszövetek 15 krtól kezdve. — Valódi angol szövetek 140 centi széles 38, 45, 56, 76, 95, 1.10, 1.30 kr. — Vihar-loden 85 centim. széles 28, kr., 120 centim. széles 43 kr. — Cibelin szövetek 120 és 140 centim. széles 60, 70, 80 kr. — Vásznak, chiffonok, kész fehérneműk, ággyerítők, fegyházban kötött harisnyák és még sok fel nem sorolható cikkek, olcsó árak mellett.

Maradékot, nagy választékban.

Felhívás.

Az „Erdélyrészi általános takaré- és hitel-szövetkezet” (Kolozsvár, Ferencz József út 2.) 3 évre szóló koronás-évtársulatot indított meg, a melybe való belépésre a t. közönség ezennel tisztelettel felhivatik.

Az évtársulat tagjai 3 éven át hetenként 1, vagy több koronát fizetnek be betéti könyvre s a 3 év leteltével úgy a befizetett összegek, valamint 5% kamatja s az átírási és késedelmi díjából eredő jövedelem a bank által a tagoknak készpénzben kifizettetik. Az említett jövedelemmel a betett koronák kamatja 10%-ra is felnőhet.

A tagok kölcsönt nyernek váltóra, kötelezvényre, értékpapírra és jelzálogra, mérsékelt kamat mellett.

Ha a tag kölcsönt vesz igénybe, a kölcsönt 1—2 koronájával fizetheti 3 év alatt vissza, ha pedig kölcsönt nem vesz igénybe, de bármely okból a befizetéseket beszüntetni akarja, könyvét másra átruházhatja s azt mint készpénzt bárki átveszi.

A hetenkénti koronás befizetést senki meg nem érzi s így minden tag minden nagyobb áldozat nélkül három év alatt jól kamatozó tőkére tesz szert.

Az évtársulatba való belépés mindenkinek melegen ajánlható.

Szolid kiszolgálás.

IZSÁK MÓR

férfi szabó terme,
Mátyás Király-tér 19. emelet.

Nagyrebcsült rendelőmet van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy kitűnő minőségű fekete salon, hazai és valódi angol és skót szöveteim vannak raktáron, amelyekre nb. rendelőim szíves figyelmét felhívom.

Kiváló tisztelettel
Izsák Mór.

ÉTKEZŐ ÉTKEZŐ

Olcsó és jó házi koszt.

A Szt.-Lélek-utca 2 sz. alatti

ÉTKEZŐBEN

mérsékelt áron kitűnő reggeli ebéd és vacsora kapható.

Az egyetemi ifjuság kedvezményes árban részesül.

Ebéd és vacsora előfizetés egy óra 16 forint, hetenként négy tál étellel.

Olcsó és jó házi koszt.

Moldován Miklósné Egyetem-utca 1. sz. New-York szállodával szembe

uri divat és szabó üzletében

a farsangi szezonra a férfi divat legmagasabb izléséig megrendelhető mérték után ugymint frakk, szalon és szmoking öltözék, ugyanitt bál ing, nyakkendő, keztyű és e szakmába vágó cikkek a legjutányosabb árban kaphatók, miért is számos látogatásért esedez

20 1-5

a tulajdonos
MOLDOVÁN MIKLÓSNÉ.

TRISKA J.

zongora-raktára

Kolozsvárt, Sétatér-utca (Saját ház).

Zongorák, pianinok, harmoniumok és czimbalmok gyári áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek becserezését, javítását, hangolását, helyben és vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható. Ára 1100 korona.

Bármikor megtekinthető!

Polgári Vendéglő Trefort-utca 11-ik szám.

!!! Megérkeztek !!!
Különbéle borok. —
Tessék megkóstolni.

Ménesi új házhoz 1 ltr. 34 kr., bent 40 kr.	
Szegzárdi siller " 1 " 36 " " 44 "	
Pecsenye 5 éves " 1 " 50 " " 70 "	
Szomorodni gyógybor egy liter . . 1 frt 20 kr.	

További havi előfizetést ebéd — vacsorára étlap szerint — **16** forintért elfogadok.

Sült bármilyen adag 30 krajczár.

Kitűnő magyar konyha! Kitűnő magyar konyha!

Számos látogatásért esedez

14 1-10 Fogel Ferencz, vendéglős.

Eladó házhelyek

A vasút mellett a gyalog-síjárónál felparcellázva, telekkönyvelve, a mely felépítményre

olcsó törlesztési kölcsönök van megszavazva. oo

Értekezni lehet

B. Bak Lajosnál KOLOZSVÁRT, M. Lom-u. 28 sz.

Hirschfeld Sándor

elsőrendű fűszer- és csemege-kereskedése —

Mátyás király-tér.

KOLOZSVAR.

Távbeszélő állomás 53.

Ajánlja a n. é. közönségnek dúsan berendezett fűszer- és csemege-árúit, nagy választékban Magyar Cognac, legolcsóbb 1 nagy palaczk 2.40 = 1 frt 20 kr. Kitűnő minőségű Erdélyi szilvórium és seprő pálinka. Magyar Likőrök. Finomított tiszta szesz. Magyar és Angol rumok. Legfinomabb teák. Magyar gyártmányú tea-sütemények. Asztali, pecsenye, gyógy- és pezsgőborok. Kőbányai sörök.

Kugler H. budapesti udvari cukrázda, cukorka és süteményeinek egyedüli raktára.

Kérve nagybecsű pártfogását

30-1-5

Hirschfeld Sándor.

1 kiló pergett kávé 2 kor. 80 = 1 frt 40 kr.

Telefon 395.

Ma nyílt meg Ma

Üzlet

UNIÓ.

és

Műhely

gőzmosóda

Tivoli-utca,

báró Bánffy-

palota

Mielőtt a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását ismételten kérem, elsősorban bocsánatot kérve, miután a Redoute-házból átköltöztem nem szolgálhattam azzal a munkával, mivel 6 évi ott létem alatt; oka pedig az volt, hogy míg a jelenbeli modern berendezésű műhelyem beállítottam sok anyagi áldozatomban került, mivel gépezeteim háromszor is cseréltem, hogy a n. érdemű közönség igényeit legmesszebb menő kívánalmáig kielégíthessem. Kérve tehát a n. érdemű közönség becses pártfogását e vállalatomban, mert minden igyekezetem odafordítom, hogy pontosan és lelkiismeretesen olcsóért kiszolgálhassam. — N. érdemű közönség szíves pártfogását kérve

kiváló tisztelettel: Klein Ferencz, Unio-mosóda tulajdonosa.

Üzlet: Unio-utca 24. Telefon 395.

☛ **Telefon-szám 399.** ☚

STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedése

KOLOZSVÁR, Wesselényi-utca 12. szám.

A közelgő nagy ünnepek alkalmából felhívjuk a n. é. közönség figyelmét arra, hogy STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedőnél Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 12. szám alatt

a legjobban és a legolcsóbban lehet lisztet, fűszert és tűzifát beszerezni.

8 1-30

Ne mulassza el senki sem hirdetésem valóságáról meggyőződni.

☛ **Olcsó törlesztő kölcsönök!** ☚

10, 20, 25, 32, 42 és 50 évre

az Erdélyrészi Magyar Jelzáloghitelbank

27 1-10 Részvénytársaságnál
KOLOZSVÁRT, Rózsa-utca 1. szám, emelet.

A kölcsönök teljes összegben folyósítatnak, minden levonás nélkül. Földbirtokra és kolozsvári belvárosi új vagy régibb építkezései, de forgalmas helyen fekvő házakra a becsérték 50%-a. Vidéki és külvárosi házaknál ha újak az érték 45%-a, ha régiek, de jó karban és forgalmas helyen vannak az érték 40%-a adatik kölcsön. **Becsértési eljárás helyben díjmentes.** A kölcsönök lebonyolítása gyors és a költségek minimálisok. **Ügynökök földleltégek, miután minden szükséges felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál az**

Igazgatóság.

Hivatalos órák 9-1. — Prospektus kívánatra ingyen!

Építési törlesztő kölcsönök is kaphatók!

Balaton-kávéház

Emketer.

A mulató közönségnek
a legkényelmesebb és
minden igényeknek megfelelő

találkozója.

Gyárfás Juliska,

Balaton-kávéház tulajdonos.

13 1-52

B. BAK SÁNDOR

7 1-20

épület és műlakatos

KOLOZSVÁRT, Malom-u. 28. sz.

Javításokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Malom-utca 28. szám alatt atyám B. Bak Lajos gyártelepén a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

épület- és műlakatos-műhelyt

nyitottam. — Elvállalok minden a fémipar körébe tartozó munkákat, u. m.: diszkapukat, balkon-, lépcső- és sirkerítéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb stilszerű kivitelben; továbbá épületvasalásokat, vasfedélszerkezeteket. Butor-diszművasalásokat, műkovácsolt luszterek, lámpák, virág-asztalkák vasból sárga- és vörösrézéből vagy nickelézve, adott vagy általam készített rajz szerint.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Telefon 120.

B. Bak Sándor műlakatos.

◆ Rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálom. ◆

Vidéki megkeresésre azonnal válaszolok.

„Kristály”

gőzmosó intézet

Telefon 500. KOLOZSVÁRT. Telefon 500.

A modern technika legújabb vívmányának megfelelő felszereléssel, tisztán víz és szappannal mos, vasal női és férfi fehérneműeket gyorsan a leg szebb kivitelben és előnyös árban.

Elvállal vegyileg tisztítani uri és női ruhane-műeket, selyem és szövet keimeket, kézimunkát, dísz-darabokat stb. jutányos áráért.

Csipkefüggönyök 30 kr.-ért darabonként mosva és vasalva.

A ruhaneműek kívánatra díjmentesen elhozhatnak és viszont tiszta állapotban pontos időre hazaszállítatnak.

A n. é. közönség kényelmére a belvárosban

LASKAI FERENCZ ÉS FIA

ágyne-műek üzletében — Telefon 405.

(Kossuth Lajos és Tivoli-utca sarok) felvételi telepet létesített, hol ruhaátvételeket eszközölnek.

A n. é. közönséget biztosítva kifogástalan munkáról és mindenben méltányos árákról, szives figyel-mébe ajánlja a belvárosi felvételi telepet és számos megbízatást kér a

„Kristály” gőzmosó intézet.

Fehérnemű mosva és mangolva 10 kr. kgmonként.

Ujhelyi M. és Társa könyvnyomdája Kolozsvár, Jókai-utca 15.
Telefon-sz. 379.

Elvállal és készít mindennemű nyomdai munkákat a legizlésesebb kivitelben. Vidéki megrendelések gyorsan, pontosan és szolid árban teljesítetnek.